

smokvica

Dječji vrtić "Smokvica", Pojatno, M.Gupca 92, Zaprešić

IZVJEŠĆE

2021./2022.

REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA I KURIKULUMA

Kolovoz 2022. godine

Sadržaj

1. USTROJ VRTIĆA	1
2. UVJETI RADA	9
2.1. Centralni objekt Pojatno	9
2.2. Područni objekt Luka.....	10
2.3. Područni objekt Dubravica	11
3. FINANCIJSKI PODACI.....	12
4. SIGURNOST, ZDRAVLJE I NJEGA DJECE	13
4.1. Kontrola zdravlja djece:.....	13
4.2. Aktivnosti iz područja zdravstvenog odgoja:	13
4.3. Rad s roditeljima:.....	13
4.4. Higijena prehrane, prostora i igračkaka:.....	14
4.5. Sigurnost djece	15
5. POSJETE, IZLETI I SPORTSKI PROGRAMI	16
6. SURADNJA S RODITELJIMA	16
7. REALIZACIJA ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA I KURIKULUMA	17
8. REALIZACIJA KURIKULUMA PREDŠKOLE	50
9. IZVJEŠĆE STRUČNOG SURADNIKA LOGOPEDA O RADU	52
10. IZVIJEŠĆE STRUČNOG SURADNIKA PEDAGOGA O RADU	54
11. STRUČNO USAVRŠAVANJE	55

1. USTROJ VRTIĆA

Dječji vrtić "Smokvica" je u neposrednom radu s djecom provodio odgojno-obrazovni program usklađen s pozitivnim zakonskim propisima i suvremenim stručno-pedagoškim i psihološkim preporukama, programskim usmjerenjem za rad s predškolskom djecom u Republici Hrvatskoj, kao i naputcima i preporukama Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Kapaciteti vrtića

Dječji vrtić Smokvica djeluje u tri objekta:

- Centralni objekt u Pojatnom, M.Gupca 92,
- Područni objekt u Luki, Trg sv. Roka 4
- Područni objekt u Dubravici, Pavla Štoosa 26

Centralni objekt Pojatno
1. Mješovita vrtićka skupina – 29 djece u dobi od 4 do 6 godina
2. Mješovita jaslička skupina – 19 djece u dobi od 1 do 3,5 godine
Područni objekt Luka
1. Mješovita vrtićka skupina – 28 djece u dobi od 4 do 6 godina
2. Mješovita jaslička skupina – 24 djece u dobi od 1,5 do 3,5 godine
3. Program predškole – 11 djece
Područni objekt Dubravica
1. Mješovita vrtićka skupina – 30 djece
2. Mješovita jaslička skupina – 17 djece
3. Program predškole – 2 djece

Ukupno je redoviti program polazilo 147 djece raspoređeno u 6 odgojnih skupina. Sva djeca upisana u redoviti program boravila su u vrtiću u zakonskom okviru 10-satnog

programa.

Program predškole polazilo je 13-ero djece u godini prije polaska u školu koji nisu polaznici redovitog programa, od toga 11 u PO Luka i 2 u PO Dubravica.

Vrste programa

1. Redoviti programi:

- Cjelodnevni program u trajanju od 7-10 sati dnevno

2. Programi javnih potreba:

- Predškola – za djecu u godini prije polaska u školu koja nisu obuhvaćena redovitim vrtićkim programom. Program predškole traje 150 sati, a provodio se u razdoblju od 1. listopada 2021. do 31. svibnja 2022. g. dva puta tjedno po 3 sata.

3. Kraći programi:

- Rano učenje engleskog jezika 2x tjedno u trajanju od 45 minuta
- Rano učenje njemačkog jezika 2x tjedno u trajanju od 45 minuta

Radno vrijeme vrtića

Usklađeno je s potrebama zaposlenih roditelja, u centralnom objektu Pojatno i područnim objektima Luka i Dubravica od 6:00 do 17:30 od ponedjeljka do petka.

Od **6:00** do 8:00 jutarnje skupine (dežurstvo)

Od 8:00 do 16:00 redovni program

Od 16:00 do **17:30** popodnevne skupine (dežurstvo)

Program predškole od 1. listopada 2021. do 31. svibnja 2022. g. 2 puta tjedno od 16.00 do 19.00 sati.

Ispisi, prisutnost i socioekonomski status djece

Tijekom godine ispisalo se ukupno 25 djece, od toga:

- zbog socio-ekonomskih razloga 2 djece
- zbog odlaska u školu 23 djece

Nema deklarirane djece obitelji pripadnika nacionalnih manjina i etničkih zajednica, te

nema obitelji u praćenju Centra za socijalnu skrb.

Prisutnost djece varirala je ovisno o periodu godine, pobolu djece i zbog određivanja mjere samoizolacije za pojedinu skupinu/dijete. Prisutnost je prosječno vrlo visoka i niti u jednoj skupini nije padala ispod 50% osim u kolovozu u CO Pojatno i PO Dubravica, dok je u PO Luka prisutnost ljeti netipično visoka za taj period godine.

Prosječna prisutnost djece kroz pedagošku godinu po objektima i skupinama prikazana je u tablicama:

Tablica 1. **Centralni objekt Pojatno**

mjesec	JASLICE	VRTIĆ	UKUPNO
rujan	80%	76%	78%
listopad	74%	65%	69,5%
studeni	52%	58%	55%
prosinac	57%	58%	57,5%
siječanj	75%	60%	67,5%
veljača	68%	63%	65,5%
ožujak	60%	70%	65%
travanj	89%	76%	82,5%
svibanj	88%	88%	88%
lipanj	75%	78%	76,5%
srpanj	70%	56%	63%
kolovoz	24%	22%	23%

Tablica 2. **Područni objekt Luka**

mjesec	JASLICE	VRTIĆ	UKUPNO
rujan	71%	75%	73%
listopad	65%	80%	72,5%
studen	56%	54%	55%
prosinac	66%	61%	63,5%
siječanj	48%	59%	53,5%
veljača	64%	69%	66,5%
ožujak	69%	67%	68%
travanj	72%	75%	73,5%
svibanj	85%	85%	85%
lipanj	64%	72%	68%
srpanj	60%	68%	64%
kolovoz	50%	44%	47%

Tablica 3. Područni objekt Dubravica

mjesec	JASLICE	VRTIĆ	UKUPNO
rujan	76%	81%	78,5%
listopad	81%	86%	83,5%
studen	59%	66%	62,5%
prosinac	46%	64%	55%
siječanj	79%	58%	68,5%
veljača	49%	52%	50,5%
ožujak	79%	69%	74%
travanj	87%	78%	82,5%
svibanj	85%	91%	88%
lipanj	84%	71%	77,5%
srpanj	72%	52%	62%
kolovoz	10%	5%	7,5%

Zaposlenici

Zaposlenih je bilo ukupno 26, od toga:

- 10 odgojiteljica na neodređeno vrijeme
- 3 odgojiteljice na određeno vrijeme
- 1 učiteljica razredne nastave na nepuno radno vrijeme za Program predškole
- stručni suradnik pedagog na nepuno radno vrijeme 16 sati tjedno
- stručni suradnik logoped na puno radno vrijeme
- viša medicinska sestra – zdravstvena voditeljica vrtića
- pomoćni odgojitelj u jasličnoj skupini zbog povećanog obima posla
- asistent u skupini zaposlen preko Student servisa
- domar
- kuharica
- pomoćna kuharica
- 4 spremačice

Upravno vijeće

Broji 5 članova:

- Predsjednica: Marica Prstačić Ljubić
- Članovi: Nedeljko Ljubić - predstavnik osnivača
Davor Mlikotić - predstavnik osnivača
Nikolina Smetiško - odgojiteljica
Ivana Pek - predstavnik roditelja

Održano je 11 sjednica:

1. Sjednica održana je 1.10.2021.

Donesen je Godišnji plan i program rada i Kurikulum za pedagošku godinu 2021./2022. godinu. Donesena je odluka o sklapanju ugovora o radu s Majom Posavec, voditeljicom Programa predškole.

2. Sjednica održana je 19.10.2021.

Donesena je odluka o sporazumnom raskidu ugovora o radu s odgojiteljicom Dagmar Fabek i odluka o raspisivanju natječaja za radno mjesto pomoćnog odgojitelja u PO Luka.

3. Sjednica održana je 29.10.2021.

Donesena je odluka o zapošljavanju Karmen Mihok na određeno zbog povećanog obima

posla za radno mjesto pomoćni odgojitelj u jaslicama u PO Luka.

4. Sjednica održana je 11.1.2022.

Obavijest o isteku ugovora o radu na određeno s Ivanom Novak i donošenje odluke o raspisivanju natječaja za radno mjesto odgojitelja na neodređeno u PO Dubravica.

5. Sjednica održana je 31.1.2022.

Donesena je odluka o sklapanju ugovora o radu sa Ivanom Hlad na određeno od 5 mjeseci za poslove odgojitelja u vrtićkoj skupini u PO Dubravica, donesena je odluka o raspisivanju natječaja za radno mjesto odgojitelja u PO Luka na određeno do povratka Marine Dugan s porodičnog dopusta.

6. Sjednica održana je 1.3.2022.

Donošenje odluke o sklapanju ugovora na određeno za radno mjesto odgojitelj u PO Luka s Leticijom Pavlić, donošenje odluke o sporazumnom raskidu ugovora o radu sa Željkom Gorički i Matejom Pismarović, donošenje odluke o raspisivanju natječaja za radno mjesto odgojitelj, 2 izvršitelja u PO Dubravica.

7. Sjednica održana je 25.3.2022.

Donošenje odluke o sklapanju ugovora o radu s odgojiteljicama Doroteom Petrović i Anom Peršić na neodređeno u PO Dubravica.

8. Sjednica održana je 28.4.2022.

Donesena je odluka o proširenju djelatnosti za jednu odgojnu skupinu u PO Luka, donesen je Plan i program upisa za pedagošku godinu 2022./2023. godinu. Potvrđena je odluka osnivača o novoj ekonomskoj cijeni vrtića.

9. Sjednica održana je 31.5.2022.

Obavijest o izvanrednom otkazu Ivani Hlad, donošenje odluke o raspisivanju natječaja za radno mjesto odgojitelja na neodređeno u PO Dubravica.

10. Sjednica održana je 18.7.2022.

Donošenje odluke o sklapanju ugovora o radu na neodređeno sa Silvijom Krsnik za radno mjesto odgojitelj u PO Dubravica. Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za radno mjesto odgojitelj na neodređeno: u CO Pojatno 1 izvršitelj, u PO Luka 2 izvršitelja, te za radno mjesto odgojitelja na određeno do povratka Marine Dugan s porodiljnog dopusta.

11. Sjednica održana je 30.8.2022.

Donošenje Godišnjeg izvješća za pedagošku godinu 2021./2022. Donošenje odluke o sklapanju ugovora na određeno do 5 mjeseci s Martinom Leš, na radno mjesto odgojitelja u CO Pojatno, sa Martinom Stanković i Karmen Mihok do 5 mjeseci određeno na radno mjesto odgojitelja u PO Luka, donošenje odluke o sklapanju ugovora o radu s Mirom Kunstek na radno mjesto pedagoga na nepuno radno vrijeme od 16 sati tjedno na određeno do 31.08.2023. godine.

2. UVJETI RADA

Dječji vrtić "Smokvica" djeluje u Centralnom objektu u Pojatnom, M.Gupca 92 , te u Područnom objektu u Luki, Trg sv. Roka 4 i Područnom objektu u Dubravici, P. Štoosa 26.

2.1. Centralni objekt Pojatno

Vrtić je ukupne površine 120 m², s tri sobe za dnevni boravak od 30, 30 i 20 m², što nije optimalni prostor za rad s dvije mješovite odgojne skupine. Uspješnom organizacijom i opremanjem prostora stvoreni su dobri uvjeti za boravak djece u vrtiću. Redovito se nabavlja likovni i potrošni material, obnavlja se fond knjiga i slikovnica te didaktike za obje odgojne skupine.

U prvu veću sobu smjestili smo centre za: manipulativne igre i matematiku, likovno izražavanje, obiteljski centar, dramski i glazbeni centar. U drugu veću sobu, koja je s prvom vezana otvorenim vratima, smjestili smo centar građenja, senzo-motorički centar, izmjenjivi centar simboličke igre - liječnika, frizera, majstora, pekare, trgovine, centar osame i biblioteku za jaslice. U manjoj sobi je centar za rano učenje čitanja i pisanja, centar istraživanja i biblioteka. Dvije velike sobe koriste obje skupine, dok je manja prvenstveno namijenjena vrtićkom uzrastu.

Dvorište zgrade u kojoj se nalazi vrtić izvorno je bilo seosko dvorište. Postojeći dvorišni

objekt adaptirali smo tako da u njemu možemo provoditi kraće programe ranog učenja stranih jezika i program predškole. Na otvorenom dijelu imamo natkriven prostor za igru i boravak na zraku kada su vremenski uvjeti loši (kiša, jako sunce).

Važan dio dvorišta je i naš Bio vrt u kojem planiramo i provodimo aktivnosti ovisno o dobu godine. Koristimo i ograđeno dječje igralište i sportsko igralište koji se nadovezuju na naše dvorište, a zajednički su za vrtić i Područnu školu Pojatno u našem susjedstvu.

2.2. Područni objekt Luka

Područni objekt u Luki je namjenski građen i opremljen prostor ukupne površine od 400 m² te ima optimalne uvjete za dvije odgojne skupine. Tijekom godine redovito su nabavljani likovni materijal, knjige i slikovnice te didaktika.

Unutarnji prostor sastoji se od dvije sobe dnevnog boravka, svaka površine 60 m² s pripadajućim garderobama, sanitarnim čvorovima i natkrivenim terasama. Sobu dnevnog boravka za jaslice uređena je na način da podsjeća na dom, centri su uređeni tako da djecu kroz simboličku igru potiču na istraživanje i prelazak iz jednog centra u drugi, a to su: centar trgovine, obiteljski centar, manipulativni centar, glazbeni centar, centar građenja, likovni centar, a kroz cijelu sobu postavljeni su elementi koji potiču senzomotorički razvoj. Soba dnevnog boravka za vrtić opremljena je velikim likovnim centrom, centrom za početno čitanje i pisanje, matematičkim centrom, dramsko-scenskim centrom, centrom istraživanja, centrom svjetla i sjene, centrom građenja i izmjenjivim centrom simboličke igre. Zbornica je prenamijenjena u prostor za provođenje kraćih programa ranog učenja stranih jezika i knjižnicu. Terasa su natkrivene, uređene i opremljene za razvoj krupne motorike (bazen s lopticama, tobogan, guralice, strunjače, sportski rekviziti za stvaranje poligona, kuglana...).

Vanjski prostor vrtića je prostran, ograđen i opremljen adekvatnom opremom za boravak na zraku: veći i manji tobogan, penjalice, klackalica, ljuljačke i pješčanik. Na popločenom dijelu djeca mogu koristiti autiće, guralice i poligon za kretanje. Nabavljene su i postavljene nadstrešnice iznad pješčanika i dijelom na zelenoj površini za siguran boravak na zraku u sunčanom dijelu godine. Za provedbu nekih aktivnosti koristi se i Društveni dom Luka koji se nalazi u istoj zgradi.

2.3. Područni objekt Dubravica

Zgrada vrtića je samostalni prizemni objekt ukupne površine 228 m² i dvorištem od 1221 m² te omogućuje optimalne uvjete za boravak dvije mješovite odgojne skupine.

Sobe dnevnog boravka djece namjenski su opremljene potrebnim namještajem, opremom, didaktikom i igračkama. Prostor je uređen u funkciji „trećeg odgajatelja“ s centrima aktivnosti. U vrtiću su dobro opremljeni centri: početno čitanje i pisanje, istraživanje, likovni, glazbeni, građenje, senzomotorički, obiteljski te izmjenjivi centar za simboličku igru. U jaslicama su to: mekani centar, obiteljski, likovni, glazbeni, građenje, senzomotorički centar i centar za vodu i pijesak smješten u sanitarnom čvoru. Svaka soba dnevnog boravka ima pripadajuću garderobu i sanitarni čvor te natkrivenu terasu. Ostali prostori su: čajna kuhinja, kotlovnica, garderoba i sanitarni čvor za zaposlene, spremište i hodnik s izdvojenim prostorom za odgajatelje i individualni rad s djecom i roditeljima.

Vanjski prostor je ograđen, prostran, u zelenom dijelu dvorišta opremljen je toboganom, klackalicom, vrtuljkom i pješčanicom te ima sjenicu sa stolovima i klupama za djecu, dio dvorišta koji je asfaltiran koristi se kao poligon za igre prometa, igre loptom i sl. U suradnji s roditeljima oplemenjen je vanjski prostor vrtića novim poligonima za igru. Tobogan, novi pješčanik, vanjska kuhinja, penjalice, centar za manipulaciju vodom, cvjetnjak, kante za smeće napravljeni su od paleta, guma, panjeva i ostalog recikliranog materijala.

3. FINANCIJSKI PODATCI

Ostvareni su prihodi iz pružanja usluge redovitog 10-satnog programa, kraćih programa ranog učenja engleskog i njemačkog jezika, te sredstva za programe javnih proteba.

Ekonomska cijena 10-satnog primarnog programa do 30.4.2022. iznosi 1.900,00 kuna, a od 1.5.2022. ekonomska cijena vrtića je 2.150,00 kn po djetetu. Cijena za roditelje promijenila se ovisno o odlukama jedinica lokalne samouprave o visini sufinanciranja predškolskih programa za djecu s njihovog područja.

Cijena kraćeg programa učenja stranog jezika iznosi 150,00 kn mjesečno po djetetu.

Za provedbu Programa predškole za djecu kojima ne polaze redovite programe, Općine Luka i Dubravica te Grad Zaprešić osigurali su 250,00 kuna mjesečno po djetetu, a Odlukom MZO o raspodjeli sredstava namijenjenih sufinanciranju obveznog programa predškole osigurano je 820,00 kuna mjesečno u periodu provedbe programa.

Razlika koju roditelji plaćaju do pune ekonomske cijene redovitog 10-satnog programa:

Općina / Grad	1.9.2021. – 30.4.2022.	1.5.2022. – 31.8.2022.
Zaprešić	700,00 kn	950,00 kn
Luka	750,00 kn	875,00 kn
Dubravica	920,00 kn	1.045,00 kn
Jakovlje	900,00 kn	1.050,00 kn
Kraljevec na Sutli	950,00 kn	800,00 kn
Klanjec	880,00 kn	800,00 kn
Brdovec	750,00 kn	1.000,00 kn

4. SIGURNOST, ZDRAVLJE I NJEGA DJECE

Sigurnosne, zdravstvene i higijenske mjere realizirane su u skladu s Planom i programom te zakonskim obvezama.

4.1. Kontrola zdravlja djece:

Provođene su redovite evidencije zdravstvenog stanja djece, posebice kontrole procijepljenosti i pobola djece. Sva djeca su uredno procijepljena. Posebno je pažnja bila usmjerena na kontrolu zdravlja djece nakon povratka u skupinu poslije kraće ili duže bolesti te kontrolu liječničkih potvrda da je dijete zdravo i da se može vratiti u skupinu.

4.2. Aktivnosti iz područja zdravstvenog odgoja:

Zdravstvena voditeljica vrtića, u suradnji s odgojiteljima, provodila je aktivnosti u skupinama, kojima u skladu s dobi potiče usvajanje higijenskih navika: pranje ruku, pranje zubi, obuvanje papučica, presvlačenje pidžama prije spavanja, korištenje vlastitog pribora za jelo, čaša, bočica i posteljine. Naglasak je bio i na aktivnostima usvajanja zdravih navika u prehrani, s djecom se razgovaralo o namirnicama, zbog čega su one dobre za naše zdravlje, u simboličkoj igri mlađih uzrasta u kuhinji poticalo ih se na "kuhanje" variva, izradu voćnih salata i drugih kvalitetnih obroka za djecu, a starija djeca su, uz to, i sudjelovala u izradi jelovnika, te sami pripremali neka jela od voća i povrća iz našeg Bio vrta.

U svim je grupama stavljen naglasak na važnost pijenja vode i zaštite od štetnog utjecaja sunca, pogotovo u vrućem periodu godine. Sva djeca su za boravak na zraku nosila vlastite boce s vodom, imala odgovarajuća pokrivala za glavu, a boravak na zraku u ljetnom period ograničen je prijepodne do 10:00 sati te poslijepodne poslije 16:30 sati. Svi vanjski prostori vrtića imali su osiguran hlad za boravak na zraku.

4.3. Rad s roditeljima:

Zdravstveni odgoj u vrtiću provodio se na način da su od prvog dana u njega bili uključeni i roditelji. Već pri inicijalnim razgovorima pred polazak u vrtić dobivali su usmene i pismene informacije o zdravstvenim pravilima u vrtiću, prehrani u vrtiću koja je usklađena sa specifičnim potrebama rane i predškolske dobi, planiranju izbalansiranih obroka, važnosti

slojevitog oblačenja, osiguravanju dovoljno rezervne odjeće, vođenju brige o higijeni osobnih djetetovih stvari i sl.

U periodima većeg pobola djece (viroze, enteroviroze, streptokokne angine) roditelji su dobivali detaljnije informacije o samim bolestima u individualnim razgovorima, putem letaka ili preko oglasnih panoa u skupini, čime je spriječeno širenje panike i dezinformacija. Ostvarena je dobra suradnja u suzbijanju pojave ušiju u vrtiću. Roditelji mlađe djece pokazali su spremnost tražiti i prihvatiti savjet vezano uz zdravlje njihove djece i navike koje mogu utjecati na zdravlje (duda, slatki napitci, toaletna higijena i odvikavanje od pelena, primjerena odjeća i obuća).

Dobra suradnja ostvarena je s roditeljima čija djeca zbog alergija imaju specifične potrebe u prehrani i općenito boravka u vrtiću. Prema dostavljenoj dokumentaciju i informacijama koje smo dobili od roditelja, za tu djecu se planirao i pripremao prilagođen jelovnik. Kroničnih oboljenja i djece s kontinuiranom terapijom nije bilo.

Roditelji su redovito obavještavani o preporučenim mjerama HZJZ-a za predškolske ustanove vezano za sprječavanje širenja COVID-19 epidemije putem web stranice vrtića i WhatsApp grupa. Oglasne ploče premješetene su ispred vrtića te su sve upute i preporuke izvještene na vidljivom i dostupnom mjestu. S obzirom da sva tri objekta imaju manje garderobne prostore, ograničili smo kretanje roditelja do ulaznih vrata vrtića gdje su putem zvona pozivali odgojiteljice i predali dijete. Sve upute i preporuke roditelji su poštovali u interesu svoje djece i svih zaposlenika.

Na inicijativu roditelja u PO Dubravica, u travnju 2022. g. održan je roditeljski satanak na temu zdravstvenih pravila u vrtiću gdje su roditelji imali priliku izmijeniti mišljenja i iskustva vezano uz dolazak djece u vrtić sa raznim simptomima te važnost pridržavanja svih donesenih pravila i preporuka u interesu zaštite zdravlja djece.

4.4. Higijena prehrane, prostora i igračaka

Ručak se priprema u centralnoj kuhinji Područnog objekta u Luki, dostavlja se u Centralni objekt Pojatno i Područni objekt Dubravica. Kuhinja je uspostavljena 2018.g. i od prvog dana radimo prema HACCP sustavu kontrole procesa. HACCP sustav kontrole uveli smo i u naše čajne kuhinje, gdje se servira ručak te pripremaju mali obroci, doručak i užine.

Svi zaposlenici u kontaktu s hranom i djecom redovito obavljaju sanitarne preglede, uzimaju se uzorci hrane, vode i brisevi površina za bakteriološku analizu. Svi djelatnici koji sudjeluju u pripremi i serviranju hrane te održavanju higijene kuhinja položili su obavezni ispit znanja o higijenskom minimumu. Vrtić je za provođenje ovih kontrola i edukacija sklopio ugovor sa Zavodom za javno zdravstvo Zagrebačke županije.

Prostor i oprema održavali su se prema Planovima čišćenja za svaki prostor. Koriste se profesionalna sredstva za pranje i dezinfekciju u kuhinji, u sanitarnim čvorovima te za dezinfekciju površina i igraćaka. Posteljno i ostalo rublje te tekstil pere se i održava u praonici vrtića u PO Luka.

Plan obveznih preventivnih mjera deratizacije i dezinfekcije u vrtiću izradila je i provodi, dva puta godišnje, ovlaštena tvrtka Ekocijan d.o.o.

Pojavom koronavirusa intenzivirali smo higijenu prostora, prehrane i igraćaka prema svim preporukama HZJZ-a. Na pristupačnim mjestima postavljeni su dozatori sa dezinficijensom za ruke. Djeca provode puno vremena vani, a prostor se redovito prozračuje. Ograničeno je kretanje zaposlenih po vrtiću. Osigurane su maske, svi zaposlenici ih koriste te se pridržavaju mjera distance.

Iako je većina mjera ukinuta u travnju 2022. godine, zadržali smo pravilo manjeg kretanja u vrtiću te ulazak stranki i roditelja uz najavu.

4.5. Sigurnost djece

Dječji vrtić Smokvica donio je Program mjera povećanja sigurnosti djece koji sadrži 21 Protokol ponašanja u pojedinim situacijama kada je ugrožena sigurnost jednog ili više djece. Protokoli služe za edukaciju odgojitelja, stručnog tima, roditelja djece i ostalih djelatnika vrtića za provođenje sigurnosti djece u vrtiću, za sprječavanje problema nasilja među djecom kao i uspostavljanje sustavnih rješenja za prevenciju i sprječavanje neželjenih oblika ponašanja te ublažavanje i otklanjanje njegovih posljedica.

Svi djelatnici završili su obuku zaštite na radu, vrtići su opremljeni vatrogasnim aparatima, a Područni objekt Luka ima i vatrododjavni sustav i protupožarni alarm. izrađeni su planovi evakuacije za svaki objekt te su provedena sva redovna atestiranja instalacija.

5. POSJETE, IZLETI I SPORTSKI PROGRAMI

Izleti, posjete i sportske aktivnosti planirane su i provedene u skladu s epidemiološkim preporukama vezano uz COVID-19 epidemiju.

1. U listopadu i travnju na vanjskim prostorima vrtića održane su dvije gostujuće kazališne predstave koje su pratili svi polaznici vrtića i Programa predškole.
2. U ožujku su djeca vrtićkih skupina sudjelovala na Festivalu bajki u Novim Dvorima Zaprešić.
3. U svibnju su polaznici vrtićkih skupina i Programa predškole bili na izletu u Parku znanosti u Oroslavju te su polazili obuku plivanja u Termama Tuhelj u trajanju od 2 tjedna.

6. SURADNJA S RODITELJIMA

Suradnja s roditeljima ostvarivana je: razmjenom informacija tijekom svakodnevnih dolazaka i odlazaka u vrtić, putem WhatsApp grupa, informacijama dostupnim na oglasnoj ploči svakoga objekta i na web stranici vrtića te održavanjem roditeljskih sastanaka. Više informacija o svom djetetu i njegovom svakodnevnom funkcioniranju u vrtiću, roditelji su mogli saznati na individualnim razgovorima s odgojiteljima ili članovima stručnog tima poslije redovnog radnog vremena vrtića.

Individualne obavijesti i pozive na aktivnosti roditelji su dobivali i e-poštom te su istim putem mogli slati i upite za sve što ih zanima.

Roditeljski sastanci

Početak pedagoške godine u rujnu, zbog relativno povoljne epidemiološke situacije, na vanjskim prostorima vrtića održani su roditeljski sastanci u svim odgojnim skupinama. U ožujku je na inicijativu roditelja iz PO Dubravica održan roditeljski sastanak, a vezano uz pridržavanje zdravstvenih pravila vrtića i uređenje dvorišta vrtića. U travnju, uz pridržavanje svih epidemioloških mjera, održani su roditeljski sastanci u sva tri objekta, a vezano za promjenu ekonomske cijene vrtića.

7. REALIZACIJA ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA I KURIKULUMA

Odgojno-obrazovni rad u vrtiću organizirao se i provodio u skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.), uzimajući u obzir prethodno stečena pozitivna iskustva ostvarena u našem vrtiću i postignuća suvremene znanosti u području ranog razvoja djeteta.

Odgojno-obrazovni rad provodio se kao Kurikulum vrtića i Kurikulum predškole.

KURIKULUM DV SMOKVICA

Ciljevi i zadaće kurikuluma zasnovane na holističkom pristupu, razvojno primjerenom praksi, individualizaciji i konstruktivističkoj paradgmi, ostvarivale su se naročito na poticanju *razvoja djetetovih kompetencija: komunikacija na materinskom jeziku, komunikacija na stranim jezicima* uz rano učenje engleskog i njemačkog jezika (kraći oblici), *matematičko-prirodoslovne kompetencije, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, digitalna kompetencija, inicijativnost i poduzetništvo, kulturna svijest i izražavanje*.

Temeljno načelo u svim kompetencijskim područjima bilo je poticanje slobode izbora, slobode izražavanja sebe, svojih ideja i vlastitih razmišljanja te poticanje djetetove inicijative.

Kurikulum našeg vrtića provodio se se kao **integrativno kreativni kurikulum**, kroz:

- permanentno usavršavanje i profesionalni razvoj i napredak odgojitelja u vrtiću i izvan njega,
- kontinuirano vrednovanje i samovrednovanje,
- procjenu učinaka vlastite odgojno-obrazovne prakse na dijete i njegov razvoj
- provođenje akcijskih istraživanja i refleksivne prakse

INTEGRATIVNO KREATIVNI KURIKULUM VRTIĆA (dalje IKK) se provodio se u skladu sa sljedećim uvjerenjima:

INTEGRATIVNOST - djeca uče lakše i brže ako su pojmovi povezani s ritmom, kretanjem, manipulacijom raznovrsnim predmetima i materijalima koje djeca istovremeno mogu opipati, pomirisati, pomicati, okretati, opisivati na bezbroj različitih načina (Early childhood education, Fortson, Reiff, 1995.). Zato im treba poticajna sredina koja će omogućiti učenje 4-5 stvari odjednom, slobodno biranje, povezivanje i spajanje.

Uloga odgajatelja je da razumije da dijete neprestano uči, da je njegovo učenje iskustveno, pojmovno, asocijativno, formativno te da u skladu s time priprema i nudi

odgovarajuća poticajna sredstva.

KREATIVNOST je sposobnost izražavanja na različite načine.

To mogu biti razni oblici i forme, likovna i literarna djela, akcije, misli, ideje. Kreativnost je sinteza rada i postojanja, produkt naše logičke i intuitivne strane, lijeve i desne strane mozga. Kreativnost je mogućnost uspostavljanja odnosa između dvije (ili više) stvari, kombiniranje postojećih stvari na drugačije načine.

Zato djeca trebaju poticajnu sredinu koja će im omogućiti da slobodno biraju i slobodno odlučuju o načinu svog izražavanja, da ih se potiče na samostalnost, da ih se uspoređuje sa samim sobom, da ih se ne prekida u njihovoj aktivnosti, da ih se podupire i ravnopravno dijeli i prihvaća ideje.

Kreativnost podrazumijeva i poticanje mogućnosti raznovrsnog izražavanja u vidu: rješavanja problema, divergentnog i kreativnog mišljenja, osobnog stvaralaštva, poticanja prirodne znatiželje, uvažavanja djetetove ideje i inovacije u igri, izričaju (likovnom, glazbenom, scenskom) u odnosu prema sebi i drugima, u komunikaciji, govoru, u materijalima, u mišljenju.

Uloga je odgajatelja da se brine o strukturi, opremi i poticajnosti okruženja, da prostor u kojem borave djeca shvaća kao prostor koji odgaja.

IKK, tj. odgojno-obrazovni proces smo pratili kroz razvoj i unapređivanje REFLEKSIVNE PRAKSE (zapisnici ISA, dokumentacija odgajatelja, informacije o realizaciji procesa za roditelje, kalendari događanja) koja se temeljila na provođenju PROJEKATA U RADU S DJECOM I AKCIJSKIM ISTRAŽIVANJIMA.

Jačali smo uvjerenje da *AKCIJSKA ISTRAŽIVANJA I PROJEKTI ČINE JEDINSTVO REFLEKSIVNE PRAKSE ODGAJATELJA, da AKCIJSKO ISTRAŽIVANJE POKAZUJE KAKO RADI ODGAJATELJ, A PROJEKT POKAZUJE KAKO RADI DIJETE.*

Koristeći metodologiju akcijskih istraživanja odgajatelji su pronalazili odgovore na problemska pitanja koja smo definirali i započeli u prošloj pedagoškoj godini i nastavili u ovoj.

Sljedeći primjeri pokazuju njihov put, praćenje, razvoj promišljanja i poduzimanje novih koraka.

Primjer 1.

AKCIJSKO ISTRAŽIVANJE U MJEŠOVITOJ VRTIČKOJ SKUPINI SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ – PROCES SENZIBILIZACIJE DJECE I POTICANJE RAZVOJA EMPATIJE

Odgovornice: Adriana Kaurin i Antonija Matasić

1. POČETNA TEZA/PROBLEM/ZAMISAOTijekom godine primijetile smo kako starija djeca ne pokazuju dovoljnu senzibiliziranost za mlađu djecu u skupini. U nekoliko navrata primijetile smo da mlađu djecu često izostavljaju iz igara, zaobilaze pri oblačenju i svlačenju tijekom izlaska van te ne paze na svoje ponašanje kada su blizu manjih od sebe. Pomnim promatranjem došle smo do zaključka kako uz određene izmjene u samom dnevnom rasporedu možemo neprimjetno pokušati dovesti djecu do toga da osluškuju oko sebe i osjećaju se dovoljno važna da shvate svoju ulogu zaštitnika onda kada je to potrebno.

2. PLANIRANJE I POČETNA AKCIJA

Kroz praćenje, došle smo do faze planiranja koja se odnosila na stvaranje različitih mehanizama kojima možemo potaknuti djecu na bolji razvoj tolerancije i morala. Uz to, bilo nam je također važno da osim stvaranja poveznice da pomažu mlađima i slabijima od sebe, djeca također shvate da se to nagrađuje te osjete ponos i sreću jer su žrtvovanjem svojeg vremena i komfora postigli nešto lijepo i hvalevrijedno. To nešto treba im pružiti osjećaj ugone i ispunjenosti. Željele smo da pomoć za njih znači sve suprotno od gnjavaže i naredbe. Cilj je bio da u tome pronalaze veselje i svrhu. U sklopu toga, osmislile smo nekoliko preinaka u dnevnom rasporedu.

- a) Podijelile smo djecu na parove koji su aktualni kada izlazimo van na dvorište. Parovi su uvijek bili mlađa i starija djeca.
- b) Uveli smo pravilo kako stariji trebaju pomoći mlađima pri oblačenju i svlačenju kod izlaska van.
- c) Uveli smo pravilo prednosti mlađe djece pri korištenju toaleta i umivaonika.

2. PRAĆENJE PROCESA - PROMATRANJE I ZAPAZANJE KRITIČNIH TOČAKA U PONAŠANJU DJECE (nezadovoljstvo, sukob, neslaganje, odbacivanje, ignoriranje)

Prvi tjedan primjećujemo **nezadovoljstvo** pri sklapanju parova kod izlaska van. Velika sloboda koju djeca inače imaju kod biranja parova u nekim situacijama dovela je do toga da se djeca koja se teže izbore za sebe i koja su povučenija još više povlače u sebe, a također i

bivaju odgurnuta sa strane. Prvenstveno su nezadovoljni predškolarci koji već imaju formirane grupe i izabranu djecu koju preferiraju, dok su mlađa djeca zbunjena i teško im se priviknuti da sada imaju fiksnog para kojem se mogu obratiti za pomoć. Još uvijek traže **pomoć isključivo od odgajatelja** te su vrlo sramežljiva kada trebaju primiti ruku svog starijeg para.

- Drugi tjedan primjećujemo velike razlike u ponašanju kod starije djece. Sada revno paze da uvijek budu u redu sa svojim parom, ali su i dalje vrlo neosjetljivi na potrebe svog mlađeg para te u red staju sami i čekaju da im se mlađi par pridruži. Odgajatelji u međuvremenu kratkim poticajima i insinuacijama mlađoj djeci predlažu da nađu svoga para i zamole za pomoć pri npr. kopčanju jakne ili vađenja rukava koji je zapeo. Starija djeca pokazuju čuđenje, ali **surađuju i pomažu mlađem paru**. Nakon zakopčavanja jakne, uzimaju ih za ruku te stoje u redu za van.
- Treći tjedan primjećujemo veliki skok u ponašanju starije djece. Sada, ukoliko mlađi par nije pokraj njih, odlaze potražiti to dijete te promatraju što se odvija kod njegovog ormarića. L.T. prvi pokazuje znakove potpune senzibilizacije te počinje govoriti kako njegov par ne može nešto sam, ali kako bi stigli stati u red i spremiti se, on mu pomaže. Govori da tako doma pomaže i svojoj seki D. kada joj treba pomoći s cipelama ili jaknom. U međuvremenu mlađa djeca počinju pokazivati veliku motivaciju da sama svladavaju i puno teže zadatke. **Starija djeca ih motre i čekaju, a razina opuštenosti je sada mnogo veća nego prije koji tjedan zato što se više ne ustručavaju tražiti pomoć svog većeg para, već ukoliko se zadatak pokaže preteškim, sada sami dolaze do njih i traže ih pomoć.**
- Četvrti tjedan promatranja dovodi nas do situacije gdje sva mlađa djeca imaju potpuno **povjerenje u svog starijeg para**, sramežljivost je gotovo u potpunosti nestala te je prisutna samo kod nekolicine mlađe djece. Starija djeca su u potpunosti prihvatila svoju ulogu zaštitnika i voditelja. Nisu nasrtljiva, ne požuruju i u potpunosti je prestalo nadmetanje oko toga tko će biti prvi i tko će kome biti par prije nego netko drugi „ukrade“ to dijete koje oni žele.

■ Peti tjedan bilježimo jedan razgovor između L. V. i L. B.

L.V.: „L., a gdje je tvoj par?“

L.B.: „Sad je bio tu, ali ne znam gdje je otišao. Možda je kod ormarića.“

L.V.: „Ja sam ti vidio K. na klupici. Odi ga potraži.“

L.B. odlazi do K. ormarića i pronalazi K. kako na podu obuva tenisice. Tenisice su nove i K. su teške za navući.

L.B.: „Zakaj me nisi zvao? Ja sam tebe tražila.“

K. šuti i gleda u tenisice.

L.B.: „Daj ja ću ti pomoći.“

Pokušava mu pomoći navući tenisice, ali nije uspješna.

U isto vrijeme pored ormarića nalazi se L.T. Saginje se dolje i pokušava pomoći L.B. da pomogne K. navući tenisice kada je vidio da njegov par sve može sam. Zajedno se trude, govore K. kako da stavi nogu, da gurne i ustane gore. K. u svemu sudjeluje, pomaže im, trudi se i svi se zajedno smiju. Nisu uspješni pa oboje dolaze do odgajatelja tražiti pomoć. Odgajatelj se saginje te pomaže K. s tenisicama istovremeno hvaleći svo troje jer su pokušali i dali sve od sebe. Djeca su vidljivo ponosna i sretna. Svako odlazi sa svojim parom i staje u red.

1. REZULTATI 1. FAZE

Naš pokušaj da dovedemo mlađu djecu do izražaja je urodio plodom. Starija djeca se sada osjećaju važno, a ponekad i nezamjenjivo jer vrlo svjesno paze na svog para te su zaštitnički nastrojeni prema njemu. Ne primjećujemo više nikakva nadmetanja, svađe oko toga tko će biti prvi niti prepirke tko je kome ukrao prijatelja. Iako smo samo istraživanje započele ograničavajući neki dio slobode pri izboru djece s kim će biti u paru i koga će izabrati, to se ipak mnogostruko vratilo. Umjesto da provodimo neke zabrane ili da rješavamo dječje sukobe kada budu povrijeđeni jer ih je netko izabrao umjesto njih, svakome smo dali neku novu ulogu i svrhu. Ograničavanje slobode u ovom trenutku nije niti bilo važno jer je sav novitet pravila doveo djecu u stanje čuđenja i prilagođavanja situaciji. Kod biranja parova nisu sudjelovali kako bismo izbjegli favoriziranja iz mnogih kuteva (npr. neka djeca vole gnjaviti drugu mlađu djecu i ponašati se prema njima kao da su bebe te su fiksirani na jedno ili dvoje djece. Njihova pomoć prelazi u simboličku igru koja iako možebitno dobra za njih, u mnogo slučajeva nije dobra za mlađe dijete jer je za njih izvor frustracije.) Vrlo važna stavka koju smo primijetile je da iako smo donijele pravilo o prednosti mlađeg djeteta tijekom korištenja toaleta i umivaonika, nikada nismo spominjale tijekom tih radnji da mlađe dijete ima prednost. Iako vrlo ignorantni prvi tjedan, već drugi i treći tjedan stariji dio skupine pokazuje znakove samostalnog ustupljivanja toaleta mlađima od sebe. Verbalno nagrađivanje od strane odgajatelja prisutno je u svakoj takvoj situaciji gdje se neko dijete odrekne svoj komfora i brzine kako bi pustilo ispred sebe nekoga drugog te se to sve više počinje primjećivati kako vrijeme otječe. Verbalno nagrađivanje je kratko i lijepo s uvijek prisutnim osmijehom. Djeca nakon trećeg tjedna u tome nalaze veliki ponos, pogledom traže odgajatelja i smješkuju se kada tako postupe. Odnosi među najpovezanimom djecom nisu narušeni, društva su ostala ista i

najbolja prijateljstva su opstala. Imamo osjećaj nakon provedenog akcijskog istraživanja u ovom aspektu da su se više povezali kao grupa, da primjećuju više one oko sebe koje su nekada ignorirali jer nisu bili dio njihove svakodnevice, jer su došli novi ili zato jer još nisu na njihovoj razini igre.

2. DALJNJE PROUČAVANJE I NOVI KORACI

Veoma ohrabrene pozitivnim razvojem događaja, željele bismo inkorporirati takav pristup djece jednih prema drugima uvijek i svugdje u mjerama u kojima dijete samo odabere. Planiramo se odmaknuti od fiksiranih parova te dalje proučavati kako su djeca usvojila te nove metode kontrole vlastitih emocija, želja i potreba te koliko će se toga i kako promijeniti u narednim mjesecima. Samim istraživanjem smo veoma zadovoljne jer pokazuje opipljive rezultate te su donijeli neko generalno smirenje tijekom izlaska van. Razlika je veoma vidljiva i osjeti se svakim danom sve više. Djeca su zadovoljnija (mlađa i starija podjednako) te vjerujemo da smo dostigli određenu razinu težnje da starija djeca budu zaštitnici i izvori znanja za onu mlađu, a mlađa da se opuste, prihvate i uče od starije djece.

2. FAZA

1. POČETNA TEZA TEMELJENA NA PRVIM REZULTATIMA

Budući da su starija djeca počela pokazivati veći senzibilitet za mlađu djecu te smo uvidjele da naša promatranja i djelovanja polako pokazuju pozitivne pomake, odlučile smo ponovno pristupiti djeci s idejom potpune slobode. Uvidjele smo da djeca reagiraju već i na najmanje podražaje i poticaje da posvete pažnju nekome drugome, a ne samo sebi te da nije bilo potrebno dugo vremena kako bi razumjeli pojmove poput **poštovanja, tolerancije, pomoći i brige za druge oko sebe.**

2. PLANIRANJE I NASTAVAK AKCIJE

U svrhu istraživanja hoće li djeca ili neće nastaviti postupati prema novousvojenim vještinama, plan je bio ukinuti obvezne parove te dopustiti djeci da samostalno biraju partnere za odlazak van. Primijetile smo kako osim što posvećuju pažnju svom malom paru tijekom izlaska van, sada prate i što mlađa djeca u skupini rade tijekom svog boravka u vrtiću. Ukoliko mlađe dijete pokazuje želju za nečime što je izvan njegovih mogućnosti, uvijek se pronade starije dijete koje će moći uskočiti te biti rješenje tom problemu (npr. dohvatiti igračku, pokazati djetetu kako određena igračka funkcionira, potruditi se oplemeniti igru mlađeg djeteta ili samo biti izvor inspiracije).

Kako bismo akcijsko istraživanje što više implementirale u naš kurikulum, bilo nam je

veoma važno da ono bude povezano s našim projektom.

Planirale smo aktivnosti za djecu koje pretežno potiču suradnju i zajednički rad te aktivnosti u kojima djeca ovise o komunikaciji jednih s drugima. Napravile smo i raspored sjedenja tako da djeca mogu birati kraj koga će sjediti, ali smo predložile da uvijek bude par starije djece s parom mlađe djece kako bi obje strane iz aktivnosti mogle izvući ono najbolje. **Cilj je bio da mlađa djeca što više sudjeluju i u složenijim aktivnostima koje bi im, da su samostalno uključeni u njih, bile preteške, ali u kombinaciji sa starijom djecom, imali su svoju ulogu.**

3. PRAĆENJE PROCESA

a) Projekt je započeo pričom koja se djeci veoma svidjela te smo na temelju nje izgradili i ostatak samog projekta. Na samom početku još nismo znali da će baš ona biti ta koja će djecu veoma zainteresirati za sam projekt, ali smo je iskoristili također i kao prvotni poticaj u kojem starija djeca mogu imati pozitivnog utjecaja na onu mlađu.

Priča je bila sadržajno bogata i veoma jasna starijoj djeci, ali ona mlađa su se borila s praćenjem radnje. U prvih nekoliko navrata kada smo je čitali, odgojiteljice bi zamolile jedno starije dijete na kratko ponovi ono što je čulo ili da navede koji dio priče mu se najviše svidio. Primijetile smo da starija djeca u potpunosti razumiju radnju, ali su je u stanju i skratiti onako kako su je zamislila. To je bila strategija koju smo odabrale kako bi mlađa djeca uz dužu verziju, dobila i onu potpuno skraćenu gdje su gotovo svi detalji bili izuzeti, ali je opet imala smisao i radnju.

b) Kod sada već drugog poglavlja, ustalila se ideja da starija djeca skraćuju samu priču te primjećujemo kako sada i mlađa imaju viziju o onome što se događa, a nerijetko se počelo događati da se prisjećaju i sitnih detalja te upozoravaju starije dijete što je propustilo. Budući da je svako poglavlje bilo ispričano više puta od strane drugog djeteta, svako dijete dodalo je jedan detalj koje je upamtilo, a mlađa djeca su spajala te sitne detalje u veću cjelinu. Njima je bilo lakše pratiti radnju kada se priča ponavljala više puta i kada je sama srž bila ista, ali su se detalji nadopunjavali sustavno i kroz vrijeme umjesto da su ih odmah sve upamtili.

Prilažemo razgovor nakon drugog poglavlja priče:

T. (starije dijete):“I onda je on pljusnuo u vodu kad je vidio Luija i onda su došli na otok...”

M. (mlađe dijete):“Nisi rekao da je otok bio k’olopta.”

N. (starije dijete):“Da, to sam ja jučer rekla. Zaboravio si.”

T. (starije dijete):“Pa svi znaju da je bio k’o lopta. Dobro i onda je i Lui pao u more jer je njim vidio, pa su došli na obalu i svi su se grlili. Išli su poslije tog popraviti podmornicu...”

L. (starije dijete):“Opet nisi rekel da su jeli školjke i raznobojne ribe.”

M. (mlađe dijete):“A prije tog su pričali o čarapama! Oni imaju različite čarape, zato su pričali.”

Ovo je samo kratki primjer kako su se obje strane angažirale oko sklapanja priče onda kada je ona bila pročitana i skraćena verzija se samo bazirala na njihovim sjećanjima.

c) U međuvremenu, počela je naša velika konstrukcija podmornice pa smo započeli s izradom i sklapanjem kutija koje su trebale biti trup i dijelovi podmornice. Starijoj djeci se nikako nije svidjelo što mlađa rade s kutijama i kako se u njih uvlače i igraju se s njima, pa smo zajednički došli do rješenja da ćemo kutije zasad podijeliti, a podmornicu sklapati dio po dio umjesto odjednom. Tako su mlađa djeca imala prilike igrati se s dijelovima kutija i u potpunosti ih iskoristiti za svoje slobodne aktivnosti, a starija djeca su dotada promišljala kako spojiti ovo što imaju u početak podmornice. Nakon određenog vremena, mlađoj djeci su kutije dosadile pa su ih starija pokupila i krenula dodavati na podmornicu u dijelovima.

Nakon što je konstrukcija bila gotova, potaknulo se veliko pitanje kako ćemo ju obojati. U ovoj situaciji intervenirale su odgojiteljice koje su predložile dva načina ukrašavanja podmornice. Jedan od njih je bio da se podmornica u cijelosti oboji prema želji djece, ali i da se dodatno izrezuju elementi iz kolaž papira koji će se naknadno lijepiti na obojanu podmornicu. Svima je to bila veoma važna stvar, ali su se kao grupa dogovorili da će podmornica biti u potpunosti crna sa šarenim točkama. Odgojiteljica je onda ponudila da s mlađom djecom oboji podmornicu te im pomogne dohvatiti dijelove koje ne mogu sami, a starija djeca da se samostalno pobrinu za izrezivanje iz kolaža. Svi su se složili, nitko nije bio ljut ili povrijeđen. Starija djeca, a pogotovo predškolarci, vrlo su ozbiljno shvatila zadatak rezanja jer im je to svima tada bila još poprilično teška zadaća. Tijekom cjelokupnog rada, svatko je mogao sudjelovati u drugoj aktivnosti, ako je to poželio, tako da su starija djeca došla bojati kada im je bilo dosta rezanja, a mlađa su se latila škara ako im se to tada sviđalo. Počele smo primjećivati kako starija djeca sve više razumiju svoju ulogu “učitelja” te umjesto da se ljute na mlađe što ne mogu nešto dobro “odraditi” kao oni, sada počinju pomagati mlađoj djeci da budu vještija, ali im i dozvoljavaju da rade malo manje zahtjevne poslove bez negodovanja.

d) Pri sredini samog projekta zamijetile smo zapravo koliko je daleko došla naša upornost za senzibilizaciju djece u skupini. Sljedeće opisana situacija pokazuje koliko se takav način razmišljanja “uvukao” u svakodnevni život vrtića.

Do sada su uglavnom starija djeca ta koja su pomagala mlađoj te su svojim primjerom ostavili sjeme i za onu mlađu koja su počela slijediti njihove stope.

Kada smo govorili o ulogama posade u podmornici, uz samo pričanje priče i izradu vlastite

slikopriče, oformile smo i mali kutak u kojemu se posada presvlačila u svoj uniforme. Tada je bio aktualan kapetan sa svojom značkom te smo za potrebe odijela odrezali i skrojili kombinezon koji je sličio samoj uniformi kapetana.

Jednoga jutra, dvije mlađe djevojčice poželile su se igrati u podmornici. Nisu nikoga zvale za pomoć oko uniforme koja je inače bila zahtjevna za obući i tražila je određenu razinu vještine kako bi se navukla i zakopčala. Jedna djevojčica je željela biti kapetanica, a druga je preuzela ulogu kuharice i bolničarke. Djevojčica koja je željela biti kapetanica jako se mučila s navlačenjem uniforme, a druga djevojčica, vidjevši to, odmah joj je pohitala u pomoć te su zajedno gotovo deset minuta provele oblačeći se da bi se mogle igrati.

Zadatak koje su preuzele bio je više nego zahtjevan za njih te bismo kao odgajatelji bile i više nego zadovoljne da su same pozvale drugo dijete u pomoć te prepoznale potrebu za tom pomoći, međutim, djevojčice su na vlastitu inicijativu **jedna od druge zatražile pomoć**, potrudile se uz zajednički rad navući uniformu, a onda se i igrati u samoj podmornici. Pomoć nisu tražile jer su zaključile da mogu to same izvesti, a pouzdale su se jedna u drugu. Taj trenutak bio nam je ključan pokazatelj da se ideja o pomaganju drugome kako bi zajedno prosperirali širi u sve sfere vrtića te da kroz daljnje djelovanje možemo sa sigurnošću potvrditi da imamo grupu djece koja je senzibilizirana za potrebe drugih, a osim toga i da se takav način razmišljanja širi prirodno i bez dodatnih poticaja.

REZULTATI I KONAČNA PROMIŠLJANJA:

Iznad opisana situacija pokazala nam je da svoje intervencije trebamo u potpunosti smanjiti te ne stvarati više prilike u kojima će se moći pronaći koja situacija za učenje o pravilnom djelovanju, već smo se fokusirale na promatranje situacija koje su u potpunosti spontano nastale kroz svakodnevni boravak djece u skupini. Do kraja projekta mnogo se toga još izradilo, oformilo, pročitano i glumilo te su djeca svakodnevno sudjelovala u raznim aktivnostima. Bile one projektne ili ne, sadržavale su elemente emocija koje su u vrtićkom suživotu neizbježne te smo u novonastalim situacijama pokušale djelovati što neprimjetnije, ostavljajući prostora djeci da donesu vlastite sudove i djelovanja prema drugima.

Zaključkom pedagoške godine, možemo s ponosom reći da u grupi gotovo nema većih konflikata te konflikata koji se rješavaju tjelesnim obračunima. Ukoliko se (vrlo, vrlo rijetko) dogodi takva situacija, ona kod djece budi osjećaje alarmantnosti i panike jer nisu naviknuti na fizičke konfrontacije ni u kakvom obliku te iskazuju nezadovoljstvo, zabrinutost i brigu ako do toga ipak dođe. Vjerujemo da ćemo još dugo ubirati plodove ovih naših nastojanja i aktivnog djelovanja da socioemocionalni razvoj djece dotakne neku novu razinu te se radujemo novim izazovima iduće godine.

Zadovoljne smo jer imamo osjećaj da smo postigle zajedništvo grupe koje se prirodno i nesmetano širi i mlađim generacijama te ne poznaje barijeru godina ili sposobnosti.

Primjer 2.

AKCIJSKO ISTRAŽIVANJE U JASLIČKOJ SKUPINI: KAKO POSTIĆI DA (MOJ) KURIKULUM POSTANE I DJETETOV

Odgajateljica: Ivona Duš

Tvrdnja/hipoteza: dijete je sposobno učiti samostalno i u zajednici sa drugom djecom, istraživati i rješavati probleme, pronalaziti rješenja, iznositi ideje i povezivati pojmove ako odgajatelj vjeruje da dijete tako ostvaruje svoje pravo da iskoristi vlastite prirodne potencijale, da ih usavršava i unaprjeđuje na sebi primjeren način.

Započevši akcijsko istraživanje pojavila su se pitanja postoji li MOJ kurikulum i kakav je djetetov kurikulum.

1. Postoji li moj kurikulum?

Nakon provedenog projekta „Šuma“ kroz koji se paralelno provodilo i ovo istraživanje, mišljenja sam da ne može postojati točno određen kurikulum odgajatelja (moj kurikulum). Da bi odgajatelj djetetu mogao pružiti poticajne aktivnosti, on mora svakodnevno promišljati i promatrati dječje aktivnosti i interese. Odgajatelj može postaviti kostur kurikulumu koji je podložan promjenama. Provođenjem projekta kurikulum se mijenja, a dijete i njegovi interesi su nit vodilja kurikulumu, a samim time i projekta.

Da bi se mogao provesti kvalitetan projekt, kurikulum i projekt moraju biti usko povezani (ne može postojati kurikulum bez projekta i obrnuto). Za početak provođenja projekta važno je napraviti dobru projektnu mrežu koja polazi od interesa djece. Također, odgajatelj radi kostur kurikulumu u skladu s projektom. Provođeci razne aktivnosti, kostur kurikulumu se širi, a samim time se širi i projekt.

2. Kakav je djetetov kurikulum?

Što je djetetov kurikulum i postoji li? Provođeci projekt i akcijsko istraživanje saznala sam da je djetetov kurikulum splet aktivnosti, promišljanja, provođenja i učenja. Znajući da dijete uči čineći, njegov kurikulum je i način njegovog učenja.

Svako dijete ima kurikulum, a to znači da njegovi interesi određuju u kojem će se pravcu dijete razvijati i kako će učiti. Obzirom da je svako dijete individua, njegov je kurikulum isto tako individualan.

REZULTATI I KONAČNA PROMIŠLJANJA:

Krenuvši od dječjeg interesa za vuka počinje se stvarati kurikulum paralelno s radom na

projektu.

Odgojitelj je pripremao i smišljao aktivnosti poticajne i interesantne djeci kroz koje ona uče o vuku i ostalim šumskim životinjama. Aktivnosti su se nadograđivale jedna na drugu te se samim time razvijao i kurikulum. Djeca su učila od odgojitelja kroz aktivnosti, a odgojitelj je učio od djece promatrajući i slušajući ih. Zaključujem da je veza između kurikuluma djeteta i mog kurikuluma neraskidiva, one se isprepliću i postaju jedan kurikulum.

Nakon provedenog istraživanja, dolazim do zaključka da se početna hipoteza može promijeniti. Dijete će učiti, razvijati se, istraživati i rješavati probleme, pronalaziti rješenja, iznositi svoje ideje čak i ako odgajatelj ne vjeruje u njegove prirodne potencijale, ali PUNO BRŽE I LAKŠE ako vjeruje u njega i potiče ga. I za kraj, što se prije odgajatelj i djetetov kurikulum preklope, to će djetetov napredak biti vidljiviji.

Primjer 3.

ŠTO NAM PORUČUJU ZIDOVI? – INTEGRATIVNOST I KREATIVNOST

Odgojiteljice: Melani Pek Palčić i Snježana Matešić

Dijete je aktivan pojedinac okruženja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, te isto tako i glavni korisnik tog okruženja. Suvremeni pristupi su usmjereni na dijete i naglašavaju koliko je važno kvalitetno prostorno-materijalno okruženje za cjelovit dječji razvoj budući da će im ono omogućiti slobodno biranje i slobodno odlučivanje o načinu svog izražavanja, što je u skladu s integrativno-kreativnim kurikulumom koji provodimo u našem vrtiću. Prema konstruktivističkoj paradigmi i kurikulumu djeca konstruiraju svoja znanja aktivnim sudjelovanjem i stjecanjem iskustava te istraživanjem i interakcijom materijalnim, prostornim i socijalnim okruženjem. Djeca ne uče izravnim poučavanjem, a okruženje je izvor učenja kao i bogatstvo različitih materijala.

Naše istraživanje i dalje se usmjerava na same zidove i poruke koje oni nose sa sobom, odnosno kako njihovim oplemenjivanjem, omogućiti svakom djetetu da napreduje i da interaktivno sudjeluje u procesu obrazovanja i samorefleksije.

Na stubištu i hodnicima vrtića i dalje su prisutni dječji radovi, fotografije djece u aktivnostima te transkripti njihovih razgovora, razmišljanja, zaključci i ideje koji su izneseni u toku same aktivnosti. To omogućuje djeci da se prisjete aktivnosti koje su prošli, osvrnu se još jednom na ono što se događalo, prouče detalje koje su "preskočili", podsjete se dojmljivih dijelova, da se pohvale roditeljima i drugoj djeci. Roditelji imaju uvid u ono što se događa u grupi, u sve

aktivnosti svoje djece, proces razvoja djeteta i uloge vrtića i vršnjaka u procesu razvoja djeteta. Vrlo se često događalo da djeca pokazuju roditeljima svoj rad, mole roditelje da im pročitaju "ono kaj sam o tome rekao" (D., 6.god, 2mj), ili "Vidi mama, to je ona teta, daj mi pročitaj kak sam znala da se zove, a živjela je u Parizu"(L., 6.god, 10mj). Djeca koja zbog nekih razloga nisu sudjelovala u aktivnosti, komentirala su s roditeljima "propuštene aktivnosti" i na taj način i ono što su možda "propustili" približili su samom sebi i spoznali i doživjeli na taj način.

U svim centrima aktivnosti zidovi su postali "živ" i mijenjajući organizam. Zidovi su se kroz pedagošku godinu često mijenjali pozivajućim aktivnostima i kvalitetnim fotografijama, a sukladno i našem projektu "Kugla", istraživačko i matematičko-prirodoslovnim poticajima. I dalje zidovi, pokazuju svakome tko uđe u naš vrtić da je kod nas fokus na djetetu, njegovom razvoju i aktivnostima, a ne na sadržaju.

Centar građenja

Centar smo na početku godine obogatile fotografijama velikih formata, poznatih svjetskih građevina. Djeci su one služile kao inspiracija za građenje, konstruiranje raznim materijalima (prirodno neoblikovanim materijalima; raznim kockama, cestama, tračnicama), komentiranjem i zajedničkim planiranjem. Nalazile su se tu fotografije Eiffelovog tornja, Transsibirske željeznice, Zagrebačke petlje, Taj Mahala, Big Bena,... Često su djeca komentirala kojeg su oblika i kako su napravljene građevine i prometnice. Na zidu su bile i fotografije djece u aktivnosti i crteži njihovih građevina, prije (plan gradnje) i nakon samog konstruiranja.

Centar početnog čitanja i pisanja

Na zidu se nalazi velika gusjenica abeceda, koja je djecu poticala da pročitaju određena slova, pokušavaju slovkati svoje imena (oni stariji) ili samo pokazati prvo slovo svog imena (oni mlađi uz pomoć starijih). Kasnije smo kroz godinu i uz pomoć djece napravili i abedecu sa kućicama, gdje se nakon otvaranja prozorčića nalazi riječ koja počinje odabranim slovom. Starija djeca imenuju riječ i slovo, a mlađe potiče na manipulaciju. Na zidovima su se nalazile i slikopriče koje su djecu poticale na maštanje i iskazivanje kreativnosti. Slikopriče su se mijenjale više puta kroz godinu, kako im je pao interes i u sklopu projekta "Kugla", po temama i godišnim dobima.

Taktilni centar

Na zidovima se nalaze taktilne ploče koje su djeci uvijek zanimljive. Svakodnevno djeca njima manipuliraju, istražuju i dodiruju. neka više, neka manje, ali kroz godinu je najveći interes bio na "taktilnom zidu".

Obiteljski centar

Na zidu obiteljskog centra nalazi se stablo čiju krošnju čine fotografije obitelji. Djeca vrlo često dolaze do tih fotografija, pričaju tko se sve na njima nalazi, što su tad sa svojim roditeljima radili, što bi ponovno voljeli raditi, zašto nema fotografija sve djece i roditelja, pa kad će ih donijeti,... Vrlo često su djeca sama započinjala razgovore i o svemu što se u njihovim obiteljima radi, jer su ih fotografije na to potaknule, ili su gledali kako su narasli oni ili njihova braća/ljubimci od kad su fotografirani.

Nakon našeg vrtićkog piknika stavile smo i te fotografije pa su djeca gotova svakodnevno igrala simboličku igru "Na pikniku".

Hodnik

Magnetna ploča koja se nalazi u hodniku vrtića i ove je godine korištena za fotografije djece, i njihovu prijavu/odjavu. Svako je jutro bilo komentiranja tko je sve stigao u vrtić, tko još nije, tko je stigao, a nije se prijavio, tko se prijavio, a nije stigao, zašto nekoga nema već dugo, koliko ga još neće biti, tko je prvi, a tko je ostao zadnji. Mlađoj djeci su ponekad magnetne

fotografije služile za manipulaciju i igru skrivača, ali i za identitet u grupi, osjećaj pripadanja.

Glazbeni centar

Kako je prošle godine naš projekt bio "Glazba i osjećaji", djeci su na dohvat ruke instrumenti koje su sami izradili, a na zidovima se nalaze sadržaji koji su djeci vrlo poznati jer su ih proučavali poput nota, povisilica, snizilica, notnog crtovlja i ključeva i raznih instrumenata. Djeca i dalje znaju raspravljati o tome kako se koji instrument svira, ali i vrlo često od kojeg oblika su napravljeni.

Likovni centar

Na zidu se nalaze veliki papiri koje djeca oslikavaju. Vrlo se frekventno mijenjaju te se time potiče kreativno izražavanje. Djeci su i kao inspiracija ponuđeni neki poznati likovni uratci kao npr. djela Frida Kahlo, Mondriana, Leonarda da Vincija... Nalaze se i otisci ruku najmlađe djece u raznim bojama, te društvena igra "Zaljubljene boje" koja potiče djecu na raspravu, komentiranje i pogađanje koje se boje miješaju te koja boja može nastati.

Stolno manipulativni centar

Pravila koja smo donijeli s djecom i objesili na zid, često su bila tema rasprava, ali i sama činjenica "to postoji jer smo se tako dogovorili, vidi tu i toga ćemo se držati".

Roda s raširenim krilima i metar pored poticala je djecu na mjerenje, uspoređivanje i klasifikaciju.

Razne društvene igre koje smo izmjenjivale tijekom godine i puzzle s čičak trakom djecu su poticale na igru, manipulaciju i dogovore.

Centar istraživanja

Na zidu su se kroz godinu izmjenjivale fotografije djece u aktivnostima i raznim pokusima koje su radili, njihovi zapisi istraživačkih aktivnosti i crteži istih. Nalaze se i recepti za razne kulinarske aktivnosti (smoothie (od okruglog voća), fritule, pizza, kolač od jabuka,...). Plakat s praćenjem vremenske prognoze i termometar koji su napravila djeca.

REZULTATI I KONAČNA PROMIŠLJANJA:

Fokusiranje na zidove kao na dio prostora koji je često zanemaren, te pravovremenim reagiranjem, mijenjanjem njegovog sadržaja, ubacivanjem novih, zanimljivim i poticajnim materijalima stvara se pozitivna poticajna klima u vrtiću, koja je važan preduvjet za bogatstvo socijalnih interakcija djece koje u njihovom cjelovitom razvoju imaju neprocjenjivu vrijednost. Organizacija prostora vrtića te tako i samih zidova, treba omogućavati slobodno

kretanje djece i treba biti usmjerena promoviranju susreta, komunikacije i interakcija djece. Raznolika i bogata interakcija djece nije moguća u praznom, minimalno opremljenom prostoru, u zatvorenim i izoliranim prostorijama dnevnog boravka ili neprilagođenim praznim sadržajima na zidovima. Zidovi bi trebali sadržavati njihove likovne uratke, plakate s prikazima njihovih projekata tako da ih djeca i svi oni koji dolaze u njihove prostorije uvijek mogu iznova gledati i iz njih učiti. Bogatstvo i promišljenost izbora materijala kojima djeca manipuliraju potiču ih na otkrivanje i rješavanje problema s kojima se susreću te im takvo okruženje omogućuje da sami postavljaju hipoteze, istražuju, eksperimentiraju, konstruiraju znanja i razumijevanja. Nužna je raznovrsnost i stalna dostupnost materijala koji promoviraju neovisnost i autonomiju učenja djece te im je potrebno omogućiti konstantno vraćanje na dojmljive aktivnosti i njihova tadašnja razmišljanja, da djeca sama mogu vidjeti koliko su toga novoga naučila. Sadržajno bogatstvo materijala i aplikacija nužno je jer djeci različitih interesa i razvojnih sposobnosti omogućuje različite izbore, a odgajateljima vrlo transparentno pokazuje aktualne interese djece.

Primjer 4.

KAKO PRUŽATI PODRŠKU (POTPUNA, DJELOMIČNA, S OGRANIČENJEM...) DJETETU?

Mirna Burić, logoped

U ovom će se radu prikazati pružanje podrške djeci na nekonvencionalan način kroz izražavanje emocija i potreba čime se zalazi u socio-emocionalni razvoj djece. Najprije je bilo potrebno definirati same emocije kao i načine na koji ih izražavaju djeca predškolske dobi, kako bih dobila bolji uvid u ono što ću promatrati. Prema Brajša-Žganec (2003) emocije uključuju odnos pojedinca s nekim objektom ili događajem, prepoznatljivo mentalno stanje i emocionalno izražavanje. U predškolskoj dobi, emocije su intenzivne, kratkotrajne te praćene različitim fiziološkim promjenama i dovode do prekida trenutnog ponašanja. Također su i nestabilne, jednostavne i spontane, a dijete se ne zna suzdržati i pokazuje svoje emocije otvoreno, što omogućuje lakši uvid u njegov svijet (Starč. i sur., 2004).

Pružanje podrške veoma je važno, neovisno o tome pruža li se djetetu ili odrasloj osobi (znati da je netko uz tebe bez obzira na okolnosti i prilike, netko tko će te ohrabriti, potaknuti, pružiti ti utjehu ili samo biti prisutan (ponekad nam je dovoljna i samo činjenica da nismo

sami, da je netko tu i da nas „vidi“). Da bismo mogli nekome pružiti podršku, potrebno je prepoznati o kojoj se emociji radi, odnosno pronaći i omogućiti načine na koje će određena osoba ili dijete pokazati kako se osjeća na socijalno prihvatljiv način jer, osim već spomenutog pružanja podrške, „*Izražavanje emocija pomaže djetetu signalizirati okolini svoje potrebe i stupiti u sve složeniji odnos s okolinom*“ (31. str., Starc i sur., 2004). Osim toga, važno je komentirati emocije i potrebe i, ovisno o situaciji, implicitno ili eksplicitno djetetu ponuditi rješenje situacije, problema, konflikta...

Prema Starc i sur. (2004) „*Priopćavanje svojih emocija ujedno je i poziv drugima da sudjeluju u emocionalnom doživljaju, da ga podijele, što je pak temelj uzajamnosti, zajedničkog sudjelovanja i mogućnosti uživanja u tuđe emocije*“ (32. str.). Iz navedenog citata može se zaključiti kako dijeljenje emocija s odraslom osobom ili drugim djetetom pomaže svima nama da se uživimo u tuđe emocije, što nam posljedično pomaže i u razumijevanju istih, a to pak dovodi do razvoja empatije, *emocionalnog odgovora uživanjem u emocije koje dijete primjećuje u drugoga* (Starc i sur., 34. str.).

Pružanje podrške kroz izradu kutijica „Emocije i potrebe“ pokazala se izvrsnom i dobro je prihvaćena od djece. Zamisao je bila da se izrade kutije „*Ljut/a sam*“, „*Tužan/tužna sam*“, „*Smeta mi*“, „*Htio/htjela bih*“, „*Ne volim*“ u koje djeca ubacuju papiriće na kojima su napisane njihove želje i potrebe. Na samom početku istraživanja bilo je potrebno svako dijete upoznati sa zečićem te ga upitati kako se osjeća ili što bi u ovome trenutku htio (Zečić kojem smo dali ime Piki-Riki je jedan veoma znatiželjan zeko kojeg zanima kako se osjeća pojedino dijete ili što u tom trenutku želi). Kako je vrijeme odmicalo, tako su se djeca upoznala i samoinicijativno krenula komentirati svoje osjećaje i potrebe, bez da im se na to skrenula pažnja, što je u konačnici bio i cilj ovog istraživanja. Bilo je zanimljivo pratiti što djeca u pojedinom trenutku žele i/ili kako se osjećaju, što u nekim slučajevima ne bismo mogli otkriti (jake emocije iščitala bih iz djetetovog neverbalnog ponašanja, krenula u razgovor i doznala razloge tuge, ljutnje, sreće, uzbuđenosti i sl., dok sam o nekim potrebama čula tek nakon što je dijete sjelo za stol, vidjelo Zečića i počelo razgovarati).

Jednoga dana jedno me dijete upitalo „A di je kutija za kad si sretan?“, što me potaknulo na razmišljanje i osvijestilo kako zapravo djeca imaju potrebu izraziti i podijeliti s drugima i pozitivne emocije, a ne nužno negativne kao što su tuga i ljutnja, stoga je sljedeći korak istraživanja bilo dodavanje kutijice „Sretan/na sam“.

Čitajući odgovore djece iz pojedine kutije, primijetila sam da jedno dijete izražava uvijek istu emociju – tugu, svakoga puta navodi isti razlog („Tužan sam jer želim mamu“) i vidljivo promijeni izraz lica i raspoloženje, što je odgojiteljicama i meni bio znak da dodatno

popratimo dječaka, njegovo izražavanje i nošenje s emocijama te pozovemo majku na individualni razgovor na kojem smo iznijele koji su to mogući okidači koji kod dječaka izazivaju tugu, kako dječaka ohrabriti na verbaliziranje emocija te kako bi trebalo potražiti stručnu pomoć psihologa. Nakon određenog vremena primijećeno je kako se dječak lakše nosi s emocijama i neuspjehom jer su roditelji promijenili pristup prema djetetu i osvijestili svoja ponašanja, no, naravno, još uvijek ima mjesta za poboljšanja.

U mnogim situacijama se pokazalo kako djeca nemaju potrebu razgovarati o emocijama - nakon što nisu sama krenula razgovarati o svojim osjećajima i potrebama, upitala sam ih imaju li nešto što bi podijelila sa Zečićem, a na odgovor kako nemaju nisam više inzistirala i nastavili smo s individualnim radom.

REZULTATI I KONAČNA PROMIŠLJANJA:

Pružanje podrške na način kako je prikazano, osim otvorene komunikacije o osjećajima i potrebama i traženja rješenja, doprinijelo je i boljem povezivanju djece i mene. Stekla sam dojam kako su djeca opuštenija, imaju povjerenja u mene i nije ih strah otvoreno i bez zadržke razgovarati o emocijama, situacijama u vrtiću i/ili kod kuće. Nakon svake iznesene emocije ili potrebe razgovarala sam s djecom o tome što učiniti u pojedinoj situaciji, kada i kako tražiti pomoć odrasle osobe, je li se moglo postupiti drugačije i slično... Poticanje izražavanja emocija kao i davanje modela na koje se načine s njima nositi veoma je važna stavka u odgojno-obrazovnom procesu, i u samome vrtiću, ali i unutar obitelji, koju je potrebno kontinuirano podržavati.

I prije samog provođenja ovog istraživanja znala sam koliko je važno poticati izražavanje emocija i potreba, no sada sam još svjesnija važnosti ovoga područja. Ovome istraživanju svakako nije kraj, i dalje ću nastaviti istraživati, propitivati svoje postupke i ponašanja i, kada se ukaže potreba, uvoditi nove korake.

Literatura ; Brajša-Žganec, A. (2003). *Dijete i obitelj – Emocionalni i socijalni razvoj*, Naklada Slap

Starc, B., Čudina-Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B., Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*, Golden marketing – Tehnička knjiga

Primjer 5.

KAKO STVARATI OBITELJSKI VRTIĆ I ZAJEDNICU KOJA UČI?

Mirna Burić, logoped

Cilj ovog akcijskog istraživanja bio je stvaranje prilika i druženja djece, odgojitelja i roditelja u svrhu razvijanja obiteljske atmosfere, obiteljskog vrtića i zajednice koja uči. Nažalost, najveći dio ove pedagoške godine (sve do početka travnja) i dalje su na snazi bile epidemiološke mjere, kratko zadržavanje roditelja u vrtićkom prostoru i ograničenja okupljanja i druženja unutar i izvan vrtića. Kako u takvim okolnostima stvarati i njegovati obiteljsku atmosferu, kao i ostvarivati suradnju s roditeljima? Odnosi djece, odgojitelja i članova stručnog tima nisu bili znatno narušeni zbog pandemije, mada smo pazili na fizičku udaljenost i smanjili fizički kontakt (nakon što su ukinute epidemiološke mjere iz svoje sam perspektive uvidjela koliko sam se opustila i mogla biti prisnija s djecom, mogli smo se grliti i maziti i mnogo više družiti). Također, unutar tima djelovali smo partnerski i podržavajuće međusobno dijeleći savjete, pitajući za pomoć, razmjenjujući ideje, dakle, može se zaključiti kako smo i dalje ostali jedna velika obitelj i u ovim izazovnim vremenima.

Razvoj obiteljske atmosfere odlučila sam promatrati kroz odnose s: djecom, odgojiteljima i roditeljima.

Djeca

Cilj istraživanja bio je stvaranje prilika za više druženja s djecom i odgojiteljima, odnosno grupni rad s djecom sa zadacima kojima će se poticati jezično-govorni razvoj. Neke aktivnosti iz knjige „200 logopedskih igara“ (Posokhova, 2017) koje sam provela su:

- 1.) Igra pogađanja „*Voće i povrće*“ čija je svrha poticanje opisivanja, jezičnih vještina i logičkog mišljenja, širenje rječničkih znanja te učenje nadređenih pojmova. Zadatak je da svako dijete izabere jednu karticu i opiše određeno voće ili povrće prikazano na slici svojim prijateljima koji moraju pogoditi o čemu se radi.
- 2.) Još jedna igra koja je djeci bila izrazito zanimljiva je igra „*Kome je što potrebno?*“ čiji je cilj proširivanje rječnika imenica na temu ljudskih zanimanja i njima pripadajućih predmeta te razvoj logičkog mišljenja i općih znanja. Odrasla osoba imenuje pojedina zanimanja, a djeca imenuju predmete koji su u tom zanimanju potrebni.
- 3.) U igri za razvoj fonematskog sluha „*Uhvati glas*“ dijete treba pljesnuti svaki puta kada odrasla osoba izgovori riječ na određeno, dogovoreno slovo. Ukoliko dijete ne čuje iz prve, traži se da samo ponovi i proba odgonetnuti nalazi li se zadano slovo u riječi ili ne.

Djeca su uživala u igrama, međusobno si pomagala i dobro se zabavila. Često su tražila

ponavljanje aktivnosti i dok smo bili u sobi dnevnog boravka i u radu jedan na jedan.

Odgojitelji

Suradnja s odgojiteljima odvija se na dnevnoj bazi, a najviše dolazi do izražaja prilikom priprema i obavljanja individualnih razgovora. Tada odgojitelji i ja djelujemo kao partneri - komentiramo i promišljamo o razvoju djeteta, dogovaramo strategiju obavljanja razgovora i donosimo odluke imajući uvijek na umu dobrobit djeteta i ono što je u tome trenutku najbolje za njega.

Ono što je također pridonijelo obiteljskoj atmosferi bila je suradnja odgojitelja i mene kao logopeda u oplemenjivanju Centra početnog čitanja i pisanja. Tako smo, nakon planiranja i dogovora, podijelile zadatke i izradile nove poticaje s ciljem razvijanja predvještina čitanja i pisanja. Nakon što su poticaji izrađeni, upoznale smo djecu s načinom na koji se oni koriste ili se s njima mogu igrati te su djeca igre odlično prihvatila.

Roditelji

Stvaranje obiteljske atmosfere u vrtiću nezamislivo je bez uključenja roditelja, odnosno poticanja suradnje s roditeljima.

Vođeni istim interesom odgojitelj/stručni suradnik i roditelj razvijaju suradničke odnose gdje postaju ravnopravni sudionici u odgoju djeteta (Mihac, 2016), iz čega se može zaključiti da niti roditelji niti odgojitelji ne mogu sami odgovoriti na sve potrebe djeteta.

Mihac (2016) navodi kako kvalitetna suradnja u najvećoj mjeri ovisi o odgajateljima i kako su odgojitelji prvi koji trebaju započeti suradnju i „uvući“ roditelje u sam vrtić, aktivnosti i rad, no naglašava kako je odgovornost za suradnju obostrana.

Suradnja se može ostvariti na razne načine, a roditelj izabire onaj model koji smatra najvažnijim za sebe i svoje dijete i to neće uvijek biti isti model (Ljubetić, 2011). Neki oblici suradnje su: roditeljski sastanci, individualni razgovori, radionice, druženja s djecom te kutići za roditelje (Milanović i suradnice, 2014), a u našem vrtiću najčešći su oblici individualni razgovori te druženja s djecom.

Suradnju s roditeljima svakako je potrebno još više poticati i održavati te poseban naglasak staviti na stvaranje partnerstva s roditeljima.

REZULTATI I KONAČNA PROMIŠLJANJA:

Zajedništvom djece, odgojitelja i roditelja najviše se može razvijati obiteljska atmosfera, a ukidanje epidemioloških mjera omogućilo nam je stvaranje prilika za toliko željena druženja.

U svibnju smo išli na izlet u Park znanosti, u Školu plivanja te prisustvovali na završnim priredbama na kojima su sudjelovala sva djeca, ne samo djeca koja najesen kreću u školu.

Navedena druženja još su nas više povezala i djecu međusobno, i odgojitelje iz drugih

objekata (odlasci na plivanje) i roditelje (završne priredbe).

Iako su, kako je već ranije navedeno, većinu ove pedagoške godine vrijedile epidemiološke mjere, smatram kako smo svi zajedno uspjeli održati obiteljsku atmosferu (posebno odnosi djeca-odgojitelji-stručni suradnici), još se više zblížili i povezali te postali jedna velika obitelj, a atmosfera u kojoj se svi osjećaju dobrodošlo, prihvaćeno i zaštićeno, vjerujem, još će dugo potrajati.

Literatura; Ljubetić, M. (2011.). Partnerstvo obitelji, vrtića i škole - Vježbe, zadaci i primjeri.

Zagreb: Školska knjiga

Mihac, M. (2016). Suradnja s roditeljima. Završni rad. Čakovec: Sveučilište u Zagrebu,

Učiteljski fakultet

Milanović, M. i suradnice (2014). Pomozimo rasti. Priručnik za odgojitelje i roditelje. Zagreb:

Golden marketing – Tehnička knjiga

Posokhova, I. (2017). 200 logopedskih igara. Zagreb: Planet Zoe

TEŽILI SMO da, provodeći akcijsko istraživanje, učimo kako što bolje i objektivnije razumjeti dijete. Osnažili smo uloge promatrača, analitičara i dokumentatora. Približili smo se cilju da, na temelju svog istraživanja, stvaramo vlastiti kurikulum i ugrađujemo ga u svakodnevni odgojno-obrazovni rad, da kontinuirano mijenjamo i unapređujemo vlastitu praksu.

PROJEKTI U RADU S DJECOM - provodili smo ih u svim skupinama. Za potrebe ovog izvješća izdvojili smo opis 2 projekta.

PROJEKT: “KUGLA”

CO POJATNO 2021./2022., odgojitelji: Snježana Matešić i Melani Pek Palčić

KAKO JE SVE POČELO?

Opipavali i istraživali smo bundeve i došli smo do zaključka da su okrugle poput lopte. Zatim smo se pitali što sve može biti kao lopta (kugla)? Činilo nam se da bi mogli povezati s matematikom.

Ciljevi projekta:

Prepoznavanje i uočavanje razlika između geometrijskih tijela i likova, povezivanje likova s

predmetima iz neposredne okoline

Zadatci projekta:

Sposobnost razvijanja i primjene matematičkog mišljenja

Razvijanje pozitivnog stava prema matematičkim problemima i zadacima

Razumijevanje smisla matematike u svakodnevnom životu (matematika kao igra, zanimanja i sve što nas okružuje)

Tijekom projekta ulazili smo pomalo u sva područja kompetencija. Ovdje smo nabrojili sve aktivnosti kojima smo poticali razvoj djetetovih kompetencija.

1. KOMUNIKACIJA NA MATERINSKOM JEZIKU

Slikovnice: “Pustolovina pšeničnog zrna”, “Moja prijateljica čudesna priroda”, “Jabuka”, “Vjetar”, “Drveće”, “Juha od bundeve”, “Mala kišna kap”, “Sport”, “Karlo nogometaš”, “Zanimljiva pitanja i odgovori-mjesec”, “Zdrav život”, “Mjesec i ja”, “Pauka prati-oblike ćeš znati”, “Kako naučiti oblike i boje”, “Ja sam zvijezda”, “Zvijezde i planeti”, “Svijet od papira-planet Zemlja”, “Promotri, zavoli, čuvaj”, “Veličanstvena matematika” “Želim znati više o hrani-kako raste, odakle dolazi, kako se priprema”....

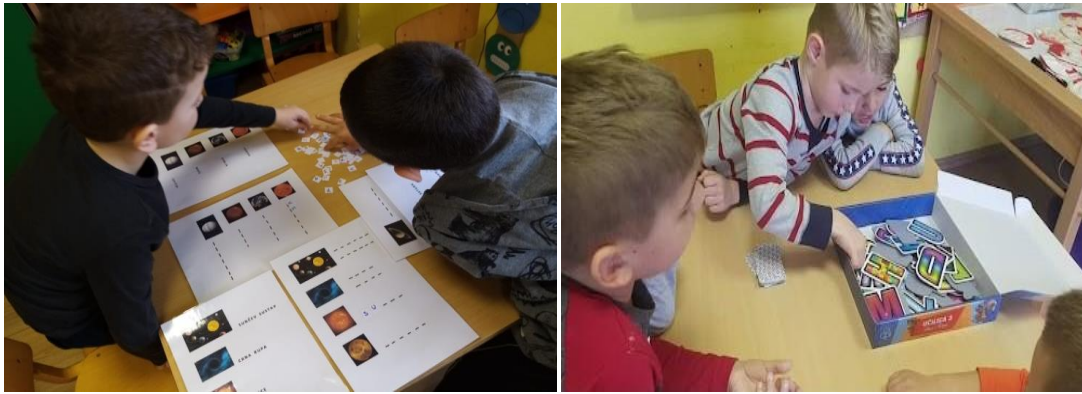
Enciklopedije: “Beskrajni dan”, “Planet Zemlja”, “Mliječna staza”, “Planeti zvijezde i galaktike”

Izrada naših slikovnica “Prijevozna sredstva” i “Sunčev sustav”

Slikopriče “Od zrna do pogače”

Stolna igra “Dodijeli slovo”, složi riječ prema predlošku

Razne brojalice, brzalice, igre riječima...

2. ELEMENTARNA KOMUNIKACIJA NA STRANIM JEZICIMA

Posjetili smo u knjižnicu kad je bila njemačka radionica “Hundertwasser”. Također smo bili i u “Vršilnici” na njemačkoj radionici gdje smo obilježili tjedan njemačkoga jezika u Zaprešiću.

Išli smo na kazališno druženje (Unser Deutsch im Theater)- “Njemački u kazalištu”

Njemačka radionica “Hundertwasser” .

3. MOTORIČKE KOMPETENCIJE

Osnove nogometa, rukometa, košarke, odbojke, graničara,...

Jutarnje razgibavanje, joga za djecu, pokretna igra “putovanje sunčevim sustavom”

Modeliranje glinom, glinamolom, slanim tijestom, kinetičkim pijeskom (planeti i asteroidi, kacige, kotači, oblici i geometrijski likovi, zmijice...)

Izrada otisaka od geometrijskih likova, izrada knjige, čudovišta od balona, pompona od vune, ukrasni za adventski vijenac i bor, neobični oblici od tijesta

Bojanje kamenja

Crtanje i slikanje akvarelom, pastelama, tušem, olovkama, drvenim bojicama, ugljenom...

Igra ogledala, usporednih pokreta

Crtanje spirala

4. UČITI KAKO UČITI

Poticanje iniciranja i organizacija vlastitih aktivnosti (kako ostvariti cilj, naučiti ono što želimo, doći do rješenja....)

Širenje iskustva

Pronalaženje znanja i informacija u knjigama

5. SOCIJALNA I GRAĐANSKA KOMPETENCIJA

Razvoj prosocijalnog ponašanja i empatije

Razvoj odgovornog ponašanja prema drugima, životinjama, biljkama i materijalnom okruženju

Poznavanje i poštivanje pravila grupe

6. DIGITALNA KOMPETENCIJA

Usvajanje osnovnih pojmova i znanja iz područja komunikacijsko-informacijske tehnologije
 Prepoznavanje i imenovanje osnovnih pojmova: računalo, telefon, mobitel, laptop,..., njihovi osnovni dijelovi: tipkovnica, miš, kamera, ekran,..

Razlikovanje realnog od svijeta predstavljenog u medijima

Upoznavanje s pravilima sigurne upotrebe i kako se zaštititi od mogućih štetnih posljedica

7. INICIJATIVNOST I PODUZETNIŠTVO

Poticanje interesa i zanimanja za novo, drugačije, istraživanje, stvaranje, rješavanje problema

Dijeljenje vlastitih misli i ideja u igri i aktivnosti

Razvoj interesa za suradnički rad i stvaranje (>Zajedno možemo bolje i više<)

Dijeljenje vlastitih misli i ideja u igri

8. KULTURNA SVIJEST I IZRAŽAVANJE

Pjesme “Planeta Zemlja”, “Star wars”, “Bicikl”, “Zapjevajmo složno svi”, “Kruška, jabuka, šljiva”, “”What shape is that?””, “Heja, Heja Cibosi”, “Koš, koš, koš” ...

Kreativno izražavanje vlastitih ideja i zamisli

Nastup na završnoj priredbi

Osmišljavanje priče i predstave sa zadanom temom

9. MATEMATIČKO – PRIRODOSLOVNA KOMPETENCIJA

Društvene igre: “Šašava torta”, “Moć čarobnih sjena”, “Nahrani kuhara”, “Pronađi put do bicikla”, “Zemlje Europe”, “Biciklom do zdravlja”, “Od zrna do pogače”, “Voćni vrt”, “Uhvati crva”, “Putujemo sunčevim sustavom”, “Kuća magneta”, “Igra osjetila-šumski patuljci”

Igre s brojevima, pravilima, igre za razvoj spretnosti i pamćenja, prepoznavanje oblika i likova

Beremo breskve, kupine, rajčice, ...iz našeg bio vrta

Sijemo, sadimo i brinemo o našem bio vrtu

Eksperimenti: “Lebdeća loptica”, “100 prvih pokusa”, “Pepeo”, “Lansiranje rakete”,
“Zadivljujuća znanost-pokusi”

Magnetna ploča “Geometrijski likovi”

Memory “Prijevozna sredstva”, “Svemir”, “Zdrava hrana” “Spirale”, “Rotacija likova”

NA KRAJU

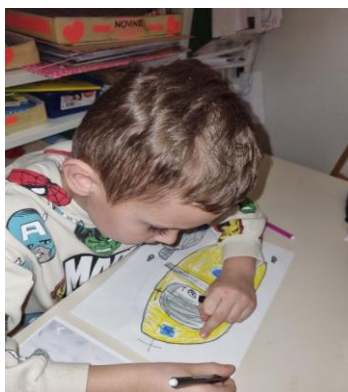
Kod djece je ovim projektom potaknuta znatiželja, inicijativa i proaktivnost za osnove geometrije. Češće uočavaju, pravilno imenuju i komentiraju likove i oblike u svojoj neposrednoj okolini te ih koriste u svojim slobodnim igrama i aktivnostima

PROJEKT "PODMORNICA"

PO LUKA 2021./2022. odgojiteljice: Adriana Kaurin i Antonija Matasić

Projekt je započeo jednom od priča o moru. Djeci je tema prvotno bila veoma nepoznata te o njoj nisu mnogo znali, ali su imali određene pretpostavke koje su išle u pravom smjeru. Na pitanje što je podmornica odgovarali su da ona pliva pod vodom i ima vodovodni helikopter. Jedan dječak zaključio je da ljudi u podmornici imaju dolje ogledalo s kojim vide vodu. Zaključak je bio da je podmornica kao brod, ali ide ispod vode dok brod pliva po vodi. Izgled podmornice mislima su prilagođavali svojim željama pa su je zamišljali kao žutu ili crvenu.

Slika 1. – Dječak T. crta svoju verziju podmornice na temelju prethodno stečenih iskustava. Zamislio ju je žutu s velikim prozorima.

Budući da je djecu zaintrigirala sama tema, pokušali smo na različite načine saznati što je moguće više o podmornici. Posudili smo knjige iz Bibliobusa te pomoću projektora pregledali različite dokumentarne filmove koji su nam mogli reći više o samoj podmornici.

Kroz projekt smo često pričali različite priče, a onda je jednog dana slučajno nastalo prvo poglavlje naše priče: „Potraga za podmornicom“. Od jednog jutarnjeg kruga u kojem smo počeli raspravljati o različitim likovima iz priče, stvorila se velika prilika za produbljenje samog projekta.

Projekt je na kraju bio veoma usko vezan uz priču te su aktivnosti koje su uslijedile posljedica onoga što se događalo kroz njezine retke. Službeni početak projekta kreće s poglavljem: „Ludi znanstvenik i polazak na ludo putovanje“. U tom poglavlju govori se o tome kako se velika planina otopila i malo selo ostalo je bez snijega za sladoled. Djeca su bila žalosna pa su roditelji odlučili pronaći novi izvor leda za pravljenje sladoleda. Da bi to mogli ostvariti, morali su se otisnuti na opasno putovanje, a jedini tko im je mogao pomoći bio je ludi znanstvenik koji je radio svakojake izume. On je imao staru podmornicu koja je mogla

poslužiti za putovanje.

Djeca su svaki dio priče prikazivala likovno te su na kraju sve te slike bile spojene u veliki strip.

Slika 2.

Slika 3.

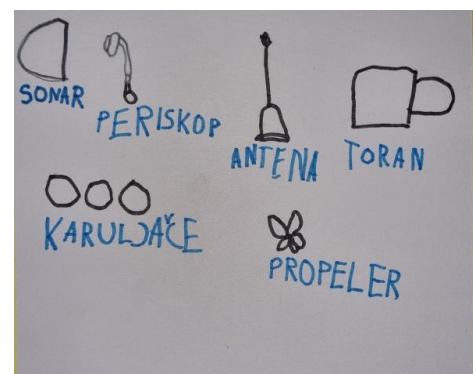

Slika 4.

Slika 2. prikazuje otok prije erupcije i nestanka snijega. Slika 3. prikazuje mjesto na otoku gdje je živio ljudi znanstvenik Franc. Djeca su u potpunosti sama osmislila oba mjesta na temelju onoga što su čula u priči. Slika 4. prikazuje podmornicu koju je Franc imao, a ovdje već možemo vidjeti kako se njezini dijelovi formiraju u ispravnom obliku. Detaljna reprezentacija djece pokazuje koliko ih je priča duboko uvukla u sebe. Zbog toga smo nastavili u tom smjeru stvarati nova poglavlja.

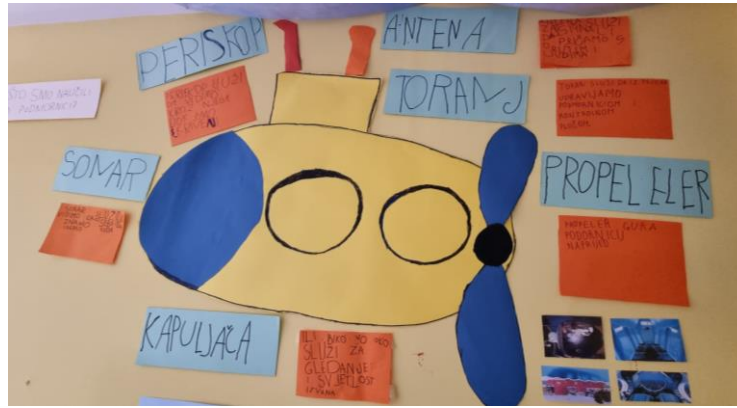

Slika 5.

Slika 6.

Slika 5. prikazuje dolazak naše družine na prvi otok. Ovdje su trebali popraviti svoju staru podmornicu i naučiti njene dijelove kako bi im upravljanje bilo što lakše. Ovo poglavlje bilo je prilika da se kao grupa bavimo mehanikom te kao pravi znanstvenici pravilno imenujemo dijelove podmornice. Da bismo taj proces olakšali, izradili smo veliki plakat preko cijelog zida koji je bio tamo i svakim danom nas podsjećao na naučeno.

Slika 7.

Slika 7. prikazuje sve dijelove podmornice koje su djeca označila, izmjerila, izrezala i ponovo spojila u jednu veliku cjelinu. Predškolarci su ovdje imali prilike vježbati svoje grafomotoričke vještine te je u ovom trenutku za njih počela i ozbiljna priprema za školu. U projekt smo se trudili integrirati što veći broj kompetencija i postići što bolju sinergiju među njima kako bi fokusom na jednu stvar mogli razvijati i mnoštvo drugih – neprimjetno, ali efikasno.

Slika 8.

Slika 9.

Slike 8. i 9. prikazuju krunu našeg projekta. Na njima je moguće vidjeti kako djeca izrađuju podmornicu u kojoj se zapravo mogu „voziti“. U ovom dijelu projekta trudili smo se što više smanjivati jaz između mlađe i starije djece. Pronalaženjem jačih i slabijih strana svakog djeteta trudili smo se dovesti do izražaja likovne afinitete svakog starijeg djeteta, a mlađoj djeci omogućiti maksimalno uključanje u aktivnost koja je starijoj bila najzanimljivija. Tako su na kraju mlađa djeca, priklanjajući se željama starijih, došla do toga da sudjeluju u svemu što se oko podmornice radilo te da „obavljaju poslove“ koje su im starija djeca željela povjeriti.

Slika 10.

Slika 11.

Slika 10. prikazuje konačan izgled podmornice koja se prostirala preko cijelog centra. Slika 11. prikazuje daljnje poglavlje koje se bavilo ulogama u podmornici. Na temelju onoga što smo u priči čuli, napravili smo i vlastite kostime te kabinu za presvlačenje i značku za kapetana.

Priča je krenula dalje, a naši glavni likovi susreli su se s još mnogo izazova, ali još više novih prijatelja. Svaki od njih škvadru je naučio nešto novo što je bilo vezano uz podmornicu ili samo podmorje. Uskoro smo počeli istraživati i sve ono što se oko podmornice moglo vidjeti te smo tako krenuli u potragu za tajnama podmorja te biljnog i životinjskog svijeta.

Djeca su otkrila kako se zove sve ono što u moru mogu vidjeti kada se kupaju, a saznali su i kako nastaju koraljni grebeni te koje sve životinje u podmorju žive.

Svaku od tih informacija popratili smo likovno te je naš istraživački centar sve više i više rastao sve dok nismo napravili kompletnu scenu gdje su djeca mogla glumiti da putuju podmornicom i da se susreću sa svim bićima, pojavama i ljudima iz same priče. Važno je napomenuti da iako priča ima mnogo elemenata fantastike te je sami scenarij izmišljen i šaljiv, priča je formirana da iznosi samo točne i kvalitetne informacije koje su probране tako da djeci ne stvaraju osjećaj iluzije. Sve životinje su pravilno imenovane te su iznesene činjenice o njima točne i provjerene

Slika 12. prikazuje finalni izgled našeg projektnog centra na kraju pedagoške godine. U projektnom centru objedinili smo sve što smo u projektu naučili te smo se okružili svim novim informacijama koje smo saznali. Kroz godinu, plakati, slike i zapisi služili su da nas svakodnevno podsjećaju na naše putovanje te osvježavaju misaone procese. Naša priča završila je sretno. Družina je pronašla novu slasticu, a mi smo se oprostili s njima uz zahvalu što su nas tako mnogo naučili.

Slika 12.

Projekti su u svim skupinama, na početku, imali postavljene projektne mreže, a tijekom realizacije su promjene bilježene na procesnoj mreži. Vođena je iscrpna dokumentacija kroz anegdotske i deskriptivne bilješke, opise bitnih situacija i aktivnosti, čime je pokazano kako se razvijao projekt u vremenskom slijedu. Bilježene su ideje djece i dijalozi sa djecom postignuća, promjene u prostoru i tijek projekta. Težilo se povezivanju s razvojem djetetovih kompetencija, a naročito s odgojiteljevim pitanjima/problemima iz akcijskog istraživanja.

Uspješno su ostvareni i sljedeći projekti:

1. Projekt "**Šuma**" u jasličkoj skupini u Područnom objektu Luka – odgojiteljice Ivona Duš i Marina Dugan
2. Projekt "**Održivi razvoj**" u jasličkoj i vrtičkoj skupini u Područnom objektu Dubravica – odgojiteljice Nikolina Smetiško i Ana Peršić

TIMSKI RAD ostvarivan je uglavnom kroz tjedno timsko planiranje na razini objekta.

SURADNJA S RODITELJIMA- ostvarivala se u skladu s načelima međusobnog *razumijevanja, povjerenja, strpljenja, iskrenosti, objektivnosti i poštovanja uz uvažavanje aktualne situacije.*

Partnerstvo s roditeljima

Zbog važećih epidemioloških mjera tijekom pedagoške godine nismo bili u mogućnosti održati radionice te obilježiti razna događanja (Večer matematike, Noć knjige, božićna radionica, izrada maski za fašnik i dolazak roditelja u grupu). Poboljšanje epidemiološke situacije u proljeće bio je poticaj za zajedničku akciju uređenja vanjskog prostora vrtića s roditeljima iz PO Dubravica. Važno je napomenuti da je inicijativa potekla od roditelja koji su se na taj način željeli uključiti u projekt "Održivi razvoj" koji su odgojiteljice provodile s djecom. Odaziv i angažman roditelja bio je velik te su zajedničkim radom postignuti odlični rezultati. Roditelji su inicirali i uključivanje lokalne samouprave pa je Općina Dubravica donirala dio materijala za rad. Krajem svibnja i početkom lipnja u sva tri objekta su održana druženja s roditeljima na vanjskim prostorima vrtića. Održani su prigodni programi i ispraćaj predškolaraca, roditelji i djeca su sudjelovali u raznim sportskim igrama, a sve je završilo neobaveznim druženjem i zakuskom.

DOKUMENTIRANJE

Oblici dokumentiranja - razvijan je sustav dokumentiranja prikupljanjem i sortiranjem podataka kroz:

- **Individualna mapa** za svako dijete (kronološki prema područjima razvoja, fotografije uratci djece - crteži, slike, simboli, slova, verbalni iskazi (izjave) i sl., samorefleksije djece - razgovori, posebnosti u izražavanju i sl., narativni oblici - bilješke odgojitelja i drugih stručnih suradnika
- **Dokumentiranje aktivnosti djece i skupine u dnevnim zapažanjima i osvrtima**
- **Dokumentiranje aktivnosti odgojitelja** uglavnom je realizirano kroz akcijska istraživanja, projekte i kalendare događanja (individualni portfolio)

8. REALIZACIJA KURIKULUMA PREDŠKOLE

Namijenjen je djeci u godini prije polaska u školu koja nisu obuhvaćena niti jednim oblikom redovnog programom vrtića, a provodio se u prostorima područnih vrtića od 1. listopada 2021. do 31. svibnja 2022. godine.

U područnom vrtiću u Dubravici Program predškole polazilo je dvoje djece koja nisu uključena u redovite programe. Kako nije bilo moguće organizirati provođenje programa izvan redovitog rada vrtića, njih dvoje su bila uključeni u redovitu vrtićku skupinu u PO Dubravica dva puta tjedno, ponedjeljkom i srijedom od 9:00 do 12:00 sati.

U područnom vrtiću Luka Program predškole polazilo je 11 djece koja nisu bila uključena u redovite predškolske programe. Program se odvijao dva puta tjedno, utorkom i četvrtkom od 16:00-19:00 sati, voditeljica programa je bila magistra primarnog obrazovanja Maja Posavec s kojom je sklopljen ugovor o radu na određeno u skraćenom radnom vremenu.

Nacionalni kurikulum korišten je kao polazište za realizaciju programa. Uz njega, korišteni su i drugi stručni materijali i literatura. Tijekom programa predškole omogućeno je zadovoljenje svih djetetovih potreba i osigurani su svi potrebni uvjeti za rad, stjecanje kompetencija, vještina i znanja koje su potrebne djetetu pri polasku u 1. razred osnovne škole.

Temeljna građa koju smo koristili u radu uključivala je sve kompetencije predškole: socio-emocionalna kompetencija, inicijativnost i poduzetništvo, matematičke kompetencije, kompetencije u prirodoslovlju i tehnologiji, učiti kako učiti, komunikacija na materinskom jeziku, digitalne kompetencije, kulturna svijest i izražavanje, motoričke kompetencije.

Suradnja s roditeljima e bila uspješna, provodila se kroz individualne razgovore, komunikaciju u WhatsApp grupi, roditeljski sastanak prije početka provedbe programa i zajedničkom organizacijom završne proslave i druženja na kraju pedagoške godine.

Stručni tim vrtića bio je uključen u praćenje osbitosti razvoja svakog polaznika predškole te se prema potrebi uključivao kroz individualni rad s djecom, razgovore s roditeljima i kao stručna podrška voditeljicama programa.

Aktivnosti tokom programa predškole:

- listopad 2021.- kazališna predstava u vrtiću
- ožujak 2022. – kazališna predstava u vrtiću
- svibanj 2022. – izlet Park znanosti – Oroslavje
- svibanj 2022. – završna proslava i druženje u dvorištu vrtića

9. IZVJEŠĆE STRUČNOG SURADNIKA LOGOPEDA O RADU

Stručna suradnica logopedinja u pedagoškoj godini 2021./2022. obavljala je neposredan i posredan rad u dječjem vrtiću u sva tri objekta: Centralni objekt Pojatno, Područni objekt Dubravica i Područni objekt Luka.

RAD S DJECOM

Početkom rujna provedeno je trijažno ispitivanje djece vrtićke dobi boravkom u skupini, a zatim i dodatno ispitivanje artikulacijskih i jezičnih vještina te predvještina čitanja i pisanja u sve djece koja su školski obveznici 2022. godine, djece iz Programa predškole te artikulacijskih i jezičnih vještina djece iz vrtićkih skupina. Tijekom cijele godine prati se komunikacija i jezično-govorni razvoj djece jasličke dobi.

U protekloj pedagoškoj godini s najvećim brojem djece radilo se na ispravljanju nepravilno izgovorenih glasova (32 djece) te se s djecom u godini prije polaska u školu radilo na poticanju predvještina čitanja i pisanja. Sa šestoro djece se radilo na otklanjanju jezičnih teškoća, kod troje djece su uočene i teškoće razumijevanja i teškoće proizvodnje. Kod dvoje djece je utvrđen usporeni jezično-govorni razvoj, a kod jednog djeteta netečnosti u govoru. Ukupno je u stalne ili povremene logopedске vježbe bilo uključeno 53 djece (35 %), jednaki broj kao i prošle godine. Nakon provedenog ispitivanja na dodatne specijalističke obrade upućeno je četvero djece, uz napisano stručno mišljenje u suradnji s odgojiteljima. Također, prati se napredak logopedskih vježbi djece koja pohađaju terapije izvan vrtića.

Tijekom godine logopedinja je vodila dokumentaciju koja uključuje tjedni plan, individualni dosje djeteta, dnevnu evidenciju rada, evidenciju o provedenim pregledima te evidenciju o djeci uključenoj u logopedске vježbe.

Osim individualnih vježbi, s djecom su se provodile i grupne aktivnosti s ciljem poticanja jezično-govornih vještina.

SURADNJA S ODGOJITELJIMA

Na početku pedagoške godine, odgojiteljima su prenesene informacije o novoupisanoj djeci, a nakon inicijalnih procjena i informacije o primijećenim teškoćama kod određenog broja djece. Odgojiteljima i voditeljici Programa predškole pružena je pomoć prilikom planiranja rada s djecom. Logopedinja je sudjelovala na Odgojiteljskim vijećima i Internim stručnim aktivima, a u suradnji s odgojiteljima ispunjavala je razvojne liste djece te obavljala individualne

razgovore.

SURADNJA S RODITELJIMA

Suradnja s roditeljima ostvarivala se kroz provođenje inicijalnih razgovora s roditeljima novoupisane djece. Također, zbog primijećenih odstupanja u razvoju djece, s nekim roditeljima je obavljen individualni razgovor te su upućeni na dodatne specijalističke obrade. S jednim dijelom roditelja obavljen je individualni razgovor s ciljem informiranja o utvrđenim teškoćama, planu rada ili napretku logopedskih vježbi koje se provode u sklopu redovitog programa. Ukupno je održano 19 razgovora.

Logopedinja je sudjelovala i na roditeljskim sastancima na kraju pedagoške godine.

SURADNJA SA STRUČNIM TIMOM

Logopedinja je surađivala sa stručnom suradnicom pedagoginjom, ravnateljicom te zdravstvenom voditeljicom vrtića. Sudjelovala je u izradi Godišnjeg plana i programa rada te u izradi Izvješća o radu vrtića.

Također, logopedinja je bila član povjerenstva za upis nove djece u vrtić te sudjelovala prilikom izrade Individualiziranih odgojno-obrazovnih programa za djecu s teškoćama, na timskim sastancima te Internim stručnim aktivima.

STRUČNA USAVRŠAVANJA

Logopedinja je pratila stručnu literaturu iz područja logopedije te sudjelovala na sljedećim stručnim skupovima i edukacijama:

- sudjelovanje na ONLINE predavanju povodom obilježavanja Međunarodnog dana svjesnosti o razvojnom jezičnom poremećaju (listopad 2021.)
- sudjelovanje na ONLINE predavanju povodom obilježavanja Međunarodnog dana svjesnosti o mucanju (listopad 2021.)
- sudjelovanje na ONLINE edukaciji povodom obilježavanja Mjeseca svjesnosti o potpomognutoj komunikaciji (studeni 2021.)
- sudjelovanje na ONLINE predavanju „Dobrobit djeteta – Teorija i praksa“ (studeni 2021.)
- sudjelovanje na ONLINE predavanju „Kako osigurati suradnju roditelja i ustanova“ (prosinac 2021.)
- sudjelovanje na ONLINE predavanju „Je li važnije putovati ili stići? Razvojna mapa u odgojno-obrazovnoj praksi“ (siječanj 2022.)
- sudjelovanje na ONLINE predavanju „Disleksija kroz iskustvo logopeda i disleksičara“ (veljača 2021.)

- sudjelovanje na ONLINE skupu povodom obilježavanja Europskog dana logopedije (ožujak 2022.)

- sudjelovanje na ONLINE predavanju „Slika o djetetu kao polazište za stvaranje kontinuiteta“ (ožujak 2022.)

10. IZVJEŠĆE STRUČNOG SURADNIKA PEDAGOGA O RADU

Realizacija plana i programa ostvarena je u skladu sa postavljenim ciljevima i zadaćama kurikuluma za 2021-2022.

SURADNJA S ODGAJATELJIMA temeljila se na:

- provođenju pedagoško-instruktivnih boravaka i uvida u vrtiću i skupini
- planiranju, pripremanju i vođenju internih stručnih aktiva
- sudjelovanju u radu pripravnika i provođenju njihovih oglednih aktivnosti
- suradnji s ostalim članovima stručnog tima i ravnateljicom
- stručnim konzultacijama prema potrebi

Dominantna područja proučavanja i prilagodbe aktualnim potrebama odgojno-obrazovnog rada bila su : SIGURNOST I PEDAGOGIJA NA OTVORENOM.

Time se željelo potaknuti intenzivnije promišljanje i traženje primjerenih odgovora na aktualnu situaciju u vezi sa Covidom i životom u skladu sa potrebom očuvanja prirode.

Sigurnost - proučavali smo sljedeće (ISA) tvrdnje:

- sigurnost kao temeljno odgojno pitanje
- direktna povezanost sa osjećajima zaštite i povjerenja
- fizička sigurnost - kretanje
- psihička sigurnost - soc. emocionalna sigurnost
- kognitivna sigurnost - znanje, iskustvo
- da bi se djeca razvijala sigurno moramo im omogućiti da uče rješavati probleme
- **sposobnost rješavanja problema dovodi djecu do razvoja reflektivnog, kreativnog i kritičkog razmišljanja.**

- ako su djeca sigurna, tada su i zadovoljna i to rezultira pozitivnim ponašanjima
- pozitivno ponašanje temelji se na odnosima: odnos prema sebi-emocionalna sigurnost, odnos prema drugima - socijalna sigurnost, odnos prema okruženju (stvarima, prirodi) - fizička, kognitivna sigurnost

Pedagogija na otvorenom – moto: dopustite da vam priroda bude učiteljica (William Wodsworth)

Odgajatelji su kroz raspravu bili potaknuti da drugačije pristupe boravku djece na zraku (spontanost, promatranje, diskusije na otvorenom), kao i realizaciji kurikuluma u odnosu na održivost prirode, što su i pokazali u prezentacijama projekata i akcijskih istraživanja. Oslanjali smo se na istraživanja koja su pokazala da djeca koja su boravila u vanjskom prirodnom okruženju postižu bolje rezultate u zadacima pažnje i koncentracije (Grahm i sur.,1997.). Stres, kojeg se metaforički naziva „ubojicom 21. stoljeća“, pojavljuje se i kod djece predškolskog uzrasta te utječe na djetetov emocionalni razvoj. Louv (2005.) ističe kako boravak u prirodi te sama interakcija s njom smanjuje razinu stresa, dok Kuo i Taylor (2004.) smatraju da se razina stresa smanjuje nakon nekoliko minuta samog gledanja u prirodu.

REFLEKSIVNA PRAKSA – najveći dio programa bio je usmjeren i dalje prema projektima i akcijskim istraživanjima kroz definiranje, praćenje i valorizaciju projekata i problemskih istraživačkih pitanja. U vezi s tim, obavljani su stalni uvidi, kao i dogovori o atmosferi u vrtiću i skupini, o strukturi prostora, estetici. Diskutiralo se o interesima djece, njihovim likovnim i drugim izričajima. Na taj se način pratio, valorizirao i unapređivao odgojno-obrazovni proces i ostvarenje kurikuluma.

11. STRUČNO USAVRŠAVANJE

Provodili smo kroz individualne i kolektivne oblike, u vrtiću te online edukacije.

ODGOJITELJSKA VIJEĆA:

1. Usvajanje Godišnjeg plana i programa rada za 2020./2021. 30.09.2021.
2. Projekti – gdje se nalazimo i kuda dalje? Kako pozitivna atmosfera kod djece utječe na pozitivnu atmosferu u vrtiću? 10.02.2022.
3. Osvrti na realizirane projekte 02.06.2022.
4. Usvajanje Izvješća o provedbi odgojno-obrazovnog rada 29.08. 2022.

INTERNI STRUČNI AKTIVI:

Kroz program stručnih aktiva i radnih dogovora preko ZOOM platforme zajednički smo raspravljali i tražili odgovore u vezi sa sljedećim pitanjima:

1. **Aksijska istraživanja** - povezivanje akcijskih istraživanja sa projektima odgojitelja
CO Pojatno i PO Dubravica 23.11.2021.
2. **Aksijska istraživanja** – povezivanje akcijskih istraživanja sa projektima odgojitelja u
PO Luka 24.11.2021.
3. **Pedagogija na otvorenom** –“ Dopustite da vam priroda bude učiteljica” 31.03.2022.

VANJSKA STRUČNA USAVRŠAVANJA:

	DATUM	TEMA	USTANOVA	POLAZNICI
1.	10.9.2021.	Igra i učenje u prirodi	Akademija Zdrav ko zmaj	SNJEŽANA MATEŠIĆ ANTONIJA MATASIĆ
2.	17. i 18.9.2021.	VII. Studentage Deutsch: Erzähl doch mal... Deutsch leben und erleben über die Grenzen hinaus!	Goethe-Institut Kroatien	SNJEŽANA MATEŠIĆ
3.	29.9.2021.	Ambijentalni ugođaj i opuštenost kao preduvjet cjelovitog razvoja djeteta	Media Luna – online platforma	MELANI PEK PALČIĆ IVONA DUŠ ADRIANA KAURIN
4.	15.10.2021.	Međunarodni dan svjesnosti o razvojnom jezičnom poremećaju	ERF i HLD - online predavanje	MIRNA BURIĆ
5.	22.10.2021.	Međunarodni dan svjesnosti o mucanju	ERF i HLD - online predavanje	MIRNA BURIĆ
6.	11.11.2021.	Mjesec svjesnosti o potpomognutoj komunikaciji	ERF i HLD - online predavanje	MIRNA BURIĆ
7.	24.11.2021.	Dobrobit djeteta – Teorija i praksa	Alfa edukacije – online platforma	SNJEŽANA MATEŠIĆ MIRNA BURIĆ
8.	6.12.2021.	Kako osigurati suradnju roditelja i ustanova	Alfa edukacije – online platforma	MIRNA BURIĆ SNJEŽANA MATEŠIĆ IVONA DUŠ
9.	13.12.2021.	Priče koje pomažu i Lessac Kinesensics metoda	Srce za Volosko	MELANI PEK PALČIĆ
10.	12.1.2022.	Je li važnije putovati ili stići? Razvojna mapa u odgojno- obrazovnoj praksi	Alfa edukacije – online platforma	SNJEŽANA MATEŠIĆ MELANI PEK PALČIĆ IVONA DUŠ MIRNA BURIĆ
11.	5.2.2022.	Disleksija kroz iskustvo logopeda i disleksičara	Udruga studenata logopedije Mostar - online predavanje	MIRNA BURIĆ
12.	7.2.- 11.2.2022	Otkrij, primjeni, promjeni – „Razvoj,razvojni izazovi, razvojna odstupanja“, „Stvaranje kvalitetnog odnosa s djecom“, „Komunikacijske vještine“, „Aktivnosti i alati za rad“	Sinapsus + Neuroart- online	MELANI PEK PALČIĆ NIKOLINA SMETIŠKO IVONA DUŠ

13.	16.2.2022.	Postupci prijelaza iz dječjeg vrtića u osnovnu školu	Alfa edukacije – online platforma	IVONA DUŠ SNJEŽANA MATEŠIĆ NIKOLINA SMETIŠKO
14.	28.2.2022.	ŽSV učitelja njemačkog jezika Zagrebačke županije zapad	Goethe-Institut Kroatien	SNJEŽANA MATEŠIĆ
15.	7.3.2022.	Europski dan logopedije	Hrvatsko logopedsko društvo - online predavanje	MIRNA BURIĆ
16.	11.3.2022.	Komunikacija u rehabilitaciji	Sinapsus + Neuroart –online platforma	MELANI PEK – PALČIĆ
17.	14.3.2022.	Razvoj emocija i uzrok problema djece u školi	Alfa edukacije – online platforma	SNJEŽANA MATEŠIĆ
18.	16.3.2022.	Slika o djetetu kao polazište za stvaranje kontinuitete	Alfa edukacije – online platforma	SNJEŽANA MATEŠIĆ NIKOLINA SMETIŠKO MIRNA BURIĆ
19.	8.4.2022.	Danski odgoj djece - što možemo naučiti, Tradicija danskih vrtića i slobodna igra, RA - TA - TA! Djetinjstvo na meti agresivne igre	Koho pedagogija - online platforma	ANA PERŠIĆ
20.	18.5.2022.	Koliko rano je dovoljno rano?	Alfa edukacije – online platforma	MELANI PEK PALČIĆ
21.	11.6.2022.	Unser Deutsch im Theater / Naš njemački u kazalištu	Osnovna škola Šćitarjevo - Velika Gorica	SNJEŽANA MATEŠIĆ
22.	8.7.2022	STEMati od malih nogu	Koho pedagogija - online platforma	DOROTEJA PETROVIĆ

Izvešće je usvojeno na:

- Sjednici Odgojiteljskog vijeća 29.08.2022.
- Sjednici Upravnog vijeća 30.08.2022.

KLASA: 601-02/22-02/08

URBROJ: 238-33-141-22-01

Pojatno, 14. rujan 2022.

Snježana Matešić
Ravnateljica Dječjeg vrtića „Smokvica“